

δὲ Ζουδμίλλα τρέμουσα ἐκλαίεν. Ὁ μπέης πληπιάσας αὐτήν,

— Ἡκούσατε, εἶπεν, ὅσα ἐρρέθησαν καὶ κλαίετε. Βεβαίως φοβεῖσθε μὴ πάθῃ τίποτε.

— Ὅχι, μπέη! ἀλλ' ἡ μονομαχία εἶναι τόσῳ φρικτὴ ὅ ἕνας φονεύεται, ὁ ἄλλος στέλλεται εἰς τὴν Σιθρίαν. Ἀ! φρικτὴν ἐντύπωσιν μ' ἔκαμεν ἡ σημερινὴ ἡμέρα! πῶς ἀνταποκρίνεσθε εἰς τὴν φιλοξενίαν μας!

— Ζητεῖτε χάριν δι' αὐτόν!

— Ὅχι δι' αὐτόν, ἀλλὰ δι' ἐμέ, διὰ τὴν ἡσυχίαν τοῦ πατρός μου. Σὰς ἐξορκίζω, μπέη, νὰ συγκατατεθῇτε εἰς συνδιαλλαγὴν. Ἐπὶ ζωῆς μου δὲν ἐζήτησα τίποτε ἀπὸ κανένα, καὶ τῶρα βλέπετε τὰ δάκρυα μὲ πνίγουν.

— Καὶ διὰ τί τόσα δάκρυα, τόση ἀνησυχία; τὸν ἀγαπᾶτε; Καὶ ταῦτα εἰπὼν προσήλωσεν ἐπὶ τῆς νέας βλέμμα δξύτατον ἡ δὲ Ζουδμίλλα, ἀνασηκώσασα τὴν κεφαλὴν,

— Ἐκεῖνον! ἀνέκραξεν, δὲν τὸν ἠγάπησα ποτέ μου· σήμερον μάλιστα τὸν μισῶ.

— Ἐκτὸς ἑαυτοῦ ὁ Γάρταρος ἤρπασε τὴν χεῖρα τῆς τρέμουσας, καὶ βαλὼν αὐτὴν ἐπὶ τῆς καρδίας του, τὴν ἔφερε μετὰ ταῦτα εἰς τὰ χεῖλη του. Εἰς μάτην ἐπροσπάθησεν ἡ Ζουδμίλλα νὰ τὴν ἀποσύρῃ.

— Μπέη, εἶπε πρὸς αὐτόν, εἴαν ἀγαπᾷς τι εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, εἴαν ὑπῆρξε κανένας ὃν τὸ ὅποιον ἠγάπησας, σ' ἐξορκίζω νὰ παραιτηθῇς ἀπὸ τὴν αἱματηρὰν ταύτην μονομαχίαν.

— Ὁ Ζουδμίλλα, ὑπάρχει ὃν τὸ ὅποιον ἀγαπῶ περισσότερο καὶ τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς τιμῆς μου. Εἰπέ, τί θέλεις νὰ κάμω; Πρόσταξε, καὶ ἀμέσως προσπίπτω καὶ εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἐχθροῦ μου.

— Νὰ συμφιλιωθῇτε

— Ἔστω, ἄς μ' ἐκλάβουν ὡς ἄνθρωπον. Συγχωρῶ χάριν σοῦ, Ζουδμίλλα, πᾶσαν προσβολήν. Λοιπὸν ἐρώτησε με τῶρα εἴαν ἀγαπῶ.

Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ἐπανῆλθεν ὁ συνταγματάρχης παρακολουθούμενος ἀπὸ τὸν Βελογράδοφ. Ὁ δὲ Γάρταρος προχωρήσας ταχέως καὶ τείνας πρὸς αὐτόν τὴν χεῖρα,

— Θέλετε, εἶπε, νὰ συνδιαλλαχθῶ μὲ τὸν ἀξιωματικόν τοῦτον; συγκατατίθεμαι· δὲν ἔχω ἀνάγκη νὰ μὲ ζητήσῃ συγχώρησιν.

Καὶ εὐθὺς ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου, ἀφείς τοὺς δύο Ῥώσους ἐκπεπληγμένους.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἡ Ζουδμίλλα ἔγραφε πρὸς τὴν φίλην τῆς τὰ ἐπόμενα

« Ἐξέτασε λοιπὸν ἡ ιδέα ἐκείνη τὴν ὁποίαν μόλις ἔφερα κατὰ νοῦν! Μὲ ἀγαπᾷ ἡ χεὶρ καὶ ἡ καρδία μου τρέμουν ἐνῷ γράφω τὰς λέξεις ταύτας· ὦ! διὰ τί δὲν ἐμακρύνθην ἀπὸ αὐτόν μετὰ τῆς πρώτης γνωριμίας μας! Δὲν ὑπέθετον ὁμῶς ὅτι ἐδύνατο ποτέ νὰ λησμονήτῃ τὸν μεταξύ αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ θρησκευτικὸν φραγμόν. Διὰ τί νὰ ἐξηγηθῇ τόσῳ καθαρά; Διὰ τί δὲν ἤκουσεν ὁ Θεὸς τὰς παρακλήσεις μου, ὅταν ταραττομένη ἀπὸ προαισθήματα ἀόριστα, τὸν ἐξώρχιζον νὰ σπεύτῃ εἰς βοήθειάν μου; Καὶ σήμερον ὁποίαν δέξιν νὰ

ὑποβάλω εἰς αὐτόν, σήμερον ὅτε αἰσθάνομαι ὅτι ἀγαπῶ καὶ ἐγὼ τὸν Μουσουλμάνον; Ἀ! πῶς νὰ στένω τὸν ἁμαρτωλὸν τοῦτον ἔρωτα; Δὲν μὲ μισεῖς τοῦ λοιποῦ, ἀγαπητὴ μου; ἀλλὰ, εἶμαι μόνη, ἔρημος, κανένα δὲν ἔχω διὰ νὰ μὲ συμβουλευτῇ καὶ ὁμῶς τὸ ἀπεράσισα, δὲν θὰ τὸν ἐξαναῖδω πλέον. Ἀλλοίμονον! διὰ τί ἔχει ἄλλην θρησκείαν παρὰ τὴν ἰδιὴν μου! Δὲν θὰ τὸν ἐξαναῖδω πλέον.»

(Τὸ τέλος εἰς τὸ ἐπόμενον φύλλον)

ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΛΟΡΔΟΣ ΚΛΙΒΗΣ.

Ο ΘΕΜΕΛΙΩΤΗΣ ΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΙΝΔΙΚῃ ΒΡΕΤΑΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ.

(Μετάφρασις ὑπὸ Κ. Π.)

Αείποτε παράδοξον ἐφάνη ἡρὴν τοῦτο, ὅτι, ἐνῷ ἡ ἱστορία τοῦ ἐν τῇ Ἀμερικῇ Ἰσπανικοῦ Κράτους εἶναι ἀκριβέστατα γνωστὴ εἰς ὅλα τὰ Εὐρωπαϊκὰ ἔθνη, τὴ κατὰ τὴν ἀνατολήν μεγαλοεργήματα τῶν Ἀγγλων, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀγγλίᾳ μικρᾶς ἡξιώθησαν προσοχῆς. Ὁ ἐλάχιστος τοῦ σχολείου μαθητὴς γινώσκει τις ὁ φυλακίτας τὸν Μοντεζούμαν καὶ τίς ὁ τὸν Ἀταυάλπαν ἀπαγρονίσας. Ἀλλ' ἀμειβόμενοι ἂν, μεταξὺ καὶ αὐτῶν τῶν λογιωτέρων Ἀγγλων εὐπατριδῶν, εἰς ἐπὶ τῶν δέκα ἡξίους νὰ εἴπῃ, τίς ὁ νικῆσας τὴν περὶ Βύξαρον μάχην, τίς ὁ διενεργήσας τὴν ἐν Πάτην σφαγὴν, ἂν ὁ Συραδζᾶ Δρούλας ἐδυσίλευτεν εἰς Οὐδὴ, ἢ εἰς Τραυγκόρην, καὶ ἂν ὁ Ὀλκαρος ὑπῆρξεν Ἰνδός ἢ Μουσουλμάνος. Καὶ ὁμῶς ὁ Κορτήσιος ἐνίκησεν ἀγρίους οἰτινὲς οὐδὲ γραφὴν τινὰ εἶχον, οὐδὲ τὴν χρῆσιν τῶν μετάλλων ἐγίνωσκον, οὐδὲ ζῶον οὐδὲ ἐν πρὸς ἐργασίαν ἐτιθάσσευσαν, οὐδὲ ὅπλα ἄλλα βελτίονα ἔεικον τῶν ἀπὸ ξύλων, λίθων καὶ ἀκανθῶν ἰχθύος πεποιθμένων, οἰτινες, τὸν μὲν εἰππον στρατιώτην ἐθεώρουν ὡς τέρας, ὡς ἱπποκένταυρον, τὸν δὲ πυροβόλον πιζόν, ὡς μάγον, γινώσκοντα νὰ διαδίδῃ τὸν κεραυνὸν καὶ τὴν ἀστρατὴν τοῦ οὐρανοῦ. Ὅταν δὲ οἱ Ἀγγλοι κατεβῶν τὸ τῶν Ἰνδῶν ἔθνος, τὸ ἔθνος τοῦτο ἦτο δευκός τις πολυαριθμότερον τῶν Ἀμερικανῶν, τοὺς ὁποῖους ἐνίκησαν οἱ Ἰσπανοί. Καὶ συγχρόνως ἔστατο τοῦ ἀχίστου εἰς τὴν βαθμίδα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ οἱ νικηφόροι ἐκεῖνοι Ἰσπανοί. Εἶχε κατασκευάσει πόλεις μεγαλητέρας καὶ χαριεστεράς τῆς Σαραγόσσης (Καίσαρειας Αὐγούστης τῶν ἀρχαίων) καὶ τοῦ Τωλήτου, κτίρια δὲ ὠραιότερα καὶ πολυτιμότερα τῆς καθ' Ἰσπανίαν (Σευιλλίαν) μητροπόλεως. Οἱ τραπεζίται αὐτοῦ ἦσαν πλουσιώτεροι τῶν πλουσιωτάτων οἰκίων τῆς Βαρκελώνης (Βαρκίνου) καὶ τῶν Γαδεΐρων· οἱ ἀντιβασιλεῖς ὑπερέβαλλον πολὺ κατὰ τὴν λαμπρότητα τοὺς βασιλεῖς τῆς Ἰσπανίας καὶ αἱ μυριάδες τῶν Ἰνδῶν ἱππέων καὶ τὸ μέγεθος τῶν πυροβόλων αὐτῶν ὅπλων ἠδύναντο νὰ σείωσιν εἰς ἑκστάσιν τοὺς Ἰσπανοὺς ἀρχιστρατῆγους. Ἦτο λοιπὸν πιθανώτατον, ὅτι καὶ Ἀγγλος ὁπωσοῦν

εὐλόγηται θέλει ζητήσει μετὰ πολλῆς περιεργείας νὰ ἐκμάθῃ, πῶς εὐάριθμοί τινες ὁμογενεῖς αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς ἰδίας πατρίδος ὑπὸ ἀχανοῦς ὠκεανοῦ κεχωρισμένοι, κατῴρθωσαν, ἐν διαστήματι ὀλίγων ἐνιαυτῶν, νὰ καθυποτάξωσιν ἐν τῶν μεγίστων κρατῶν τοῦ κόσμου. Καὶ ὁμῶς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο εἶναι, ἐὰν δὲν ἐκπνέμεθα πολὺ, εἰς τοὺς πλείστους τῶν ἀναγνωστῶν οὐ μόνον ἀδιάφορον, ἀλλὰ καὶ ὅλως ἀηδὲς.

Ἰσως αἵτιοι τούτου εἶναι ἐν μέρει οἱ ἱστοριογράφοι διότι ἡ μὲν τοῦ Μιλλίου περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συγγραφή, εἰ καὶ πολλοῦ βεβαίως λόγου ἀξία, δὲν εἶναι ἀποχρώντως ζωηρὰ καὶ γραφικὴ, ὥστε νὰ ἐλκύσῃ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς χάριν τέρψεως ἀναγιγνώσκοντας· ὁ δὲ Ὀρμης, ὅστις λόγῳ ὕψους καὶ εἰκονογραφικῆς τέχνης οὐδενὸς τῶν Ἀγγλῶν ἱστορικῶν εἶναι ὑποδεέστερος, μακρηγορεῖ μέχρι κόρου· καὶ ἐντεῦθεν ἡ ἱστορικὴ αὐτοῦ ἀφήγησις, καὶ περ οὔσα μία τῶν ἀξιοπιστοτέρων καὶ τῶν κάλλιστα γεγραμμένων ἐν τῇ Ἀγγλικῇ γλώσσῃ, οὐδέποτε ἀπέβη προσφιλεῖς εἰς τοὺς πολλοὺς, ἤδη δὲ σπανιώτατα μόλις ἀναγινώσκεται.

Φοβούμεθα δὲ ὅτι καὶ ἡ νεωτέρα τῶν περὶ τούτου πραγματειῶν δὲν θέλει προσηλώσει πολὺ τοὺς ἀναγνώσας, ὅσους δυσηρέτησεν ὁ Ὀρμης καὶ ὁ Μίλλιος. Ἡ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Λόρδου Προβίστιου εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ὑποστρατήγου Ἰωάννου Μαλκόλμου τεθείσα ὕλη ἦτο τῶν ὀντι πολυτιμοτάτη· ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἐγένετο ἐπιτηδεῖα αὐτῆς χρῆσις. Ἐν τούτοις εἶναι ἄδικον νὰ κρίνωμεν αὐστηρῶς ἔργον, τὸ ὁποῖον, ἐὰν ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ ἤθελεν ἐπιζητήσει, ἐμελλεπιθαινώτατα νὰ τελειοποιηθῇ, γινόμενον ἐπιτομώτερον καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον διατασσόμενον· τὸ καθ' ἡμᾶς προτιμώμεν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν εἰς τὸν εὐγενῆ οἶκον, εἰς δὲ τὸ κοινὸν ὀφείλει τοσοῦτον ἐπωφελεῖς καὶ ἀξιολόγους εἰδήσεις.

Ὅσω δὲ καὶ ἂν μετριάσωμεν τὴν φιλοπροσωπίαν τῶν ἀνθρώπων οἵτινες παρέδωκαν τὴν ὕλην τῆς προκειμένης συγγραφῆς, καὶ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐπεχειρήσαντες τὴν ὕλην ταύτην, ἡ βίβλος, ἐν γένει λαμβανομένη, συντελεῖ εἰς τὸ νὰ ἀνυψώσῃ τὸν χαρακτῆρα τοῦ Λόρδου Κλίβου. Ναὶ μὲν ἀπέχομεν πολὺ τοῦ νὰ συμφωνήσωμεν μετὰ τοῦ Ἰωάννου Μαλκόλμου, τοῦ ὁποῖου ὁ πρὸς τὸν ἥρωα αὐτοῦ ἔρωας ὑπερβαίνει τὸν συνήθη βιογραφικὸν ἔρωτα, καὶ ὅστις θεωρεῖ ἀπάσας τὰς πράξεις τοῦ παρ' αὐτοῦ θεοποιουμένου ἀνδρὸς πλήρεις σοφίας καὶ δικαιοσύνης· ἀφ' ἑτέρου ὁμῶς ἐπίσης τούλάχιστον ἀπέχομεν τοῦ νὰ παραδεχθῶμεν τὴν αὐστηράν τοῦ Μιλλίου γνώμην, ὅστις, περὶ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ Κλίβου, δεικνύει, νομίζομεν, κρίσιν ὀλιγώτερον ἀσφαλῆ ἢ εἰς τὰ λοιπὰ ἅπαντα μέρη τῆς πολυτίμου αὐτοῦ συγγραφῆς. Ὁ Κλίβης, ὡς οἱ πλείστοι ἄνθρωποι οἱ μετὰ σφοδρῶν παθῶν γεννηθέντες καὶ δι' ἰσχυρῶν δοκιμασθέντες πειρασμῶν, περιέπεσεν εἰς μεγάλα ἁμαρτήματα. Ἀλλὰ πᾶς ὁ ἀμερολήπτως καὶ νουνεχῶς ἀποβλέψας εἰς τὸ ὅλον αὐτοῦ στάδιον ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι ἡ τοσοῦτον γόνιμος ἡρώων καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν ἡμετέρα νῆσος (ὁ γράφων Ἀγγλος) δὲν παρήγαγεν ἄν-

δρα δεινότερον ἀναδειχθέντα περὶ τε τὸ πολεμεῖν, περὶ τε τὸ βουλευέσθαι.

Οἱ Κλίβαι κατέχουν πάντοτε ἀπὸ τῆς 12^{ης} ἑκατονταετηρίδος ἐπὶ κτήματος μετρίου μὲν τὴν ἑκτασιν κειμένου δὲ πλησίον τῆς ἐν Σαλοπία(Shropshire) Μαρκετ-Δραυτόνης. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου Α' οὗ, τὸ ἀρχαῖον τοῦτο κληρονόμημα ἀνῆκεν εἰς τὸν Ῥιχάρδον Κλίβην, ὅστις ἦτον, ὡς φαίνεται, ἄνθρωπος ἀπλοῦς καὶ ἀπεστερημένος πολλῆς ἐπιτηδειότητος ἢ ἱκανότητος. Εἶχε δὲ σπουδάσει τὴν νομικὴν καὶ διῆγε τὸν βίον ἀσχολούμενος ἐν μέρει περὶ τὰ ἔργα τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ, ἐν μέρει περὶ τὰ ἔργα τοῦ μικροῦ γαιοκτήτου. Γῆμας κυρίαν τινα ἐκ Μάχεστρίας ὀνόματι Γισκέλλην, ὑπῆρξε πατὴρ πολυαρίθμου οἰκογενείας· καὶ αὐτοῦ πρεσβύτερος υἱὸς εἶναι ὁ Ῥοβέρτος Κλίβης, ὁ θεμελιωτὴς τοῦ ἐν τῇ Ἰνδικῇ Βρετανικοῦ κράτους, ὅστις ἐγεννήθη ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῶν προγόνων αὐτοῦ ἑδρᾷ τῇ 29 Σεπτεμβρίου 1725.

Ἔτι ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἀνεδείχθη ὁ ἰδιόρρυθμος τοῦ ἀνδρὸς χαρακτήρ· διότι σώζονται ἐπιτολαὶ γραφεῖσαι ὑπὸ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ καθ' ἣν ἐποχὴν οὗτος ἦτον ἐπὶ μόλις ἑτῶν καὶ ἀπὸ τῶν ἐποίων ἐξάγεται, ὅτι ἐκτότε ἡ ἰσχυρὰ αὐτοῦ θέλησις καὶ τὰ πυρώδη πάθη, ἔτι δὲ ἡ ἔμφυτος ἀροβία, ἥτις ἐνίστατο μόλις ἐφαίνετο δυναμένη νὰ συμβιβασθῇ μετὰ τῶν φρενῶν, εἶχον ἀρχίσει νὰ προξενῶσι πολλὴν εἰς τοὺς οἰκείους αὐτοῦ ἀνησυχίαν. « Ἡ ὀπλασμία », λέγει εἰς τῶν θείων του, « εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι μετὰ ἀμετρον ὁρμὴν παραδεδομένος, παρέχει εἰς τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ ἀγριότητά τινα καὶ ὑπεροψίαν, ἐκρηγνυομένη εἰς πᾶσαν ἐλαχίστην ἀφορμὴν. » Οἱ πρεσβύτεροι τῆς γειτονίας ἄνθρωποι ἐνθυμοῦνται ἀκόμη, ὅτι ἤκουσαν τοὺς γονεῖς αὐτῶν διηγούμενους, πῶς ὁ Βῶδ (ὑποκοριστικὸν τοῦ Ῥοβέρτου) Κλίβης ἀνεβρίχθη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὑψηλοῦ ἐν Μαρκετ-Δραυτόνῃ κωδονοστασίῳ, καὶ μετὰ πόσου τρόμου οἱ κάτοικοι ἐβλεπον αὐτὸν καθήμενον πρὸς τὴν ὑπερτάτην ἄκραν λιθίνης ὑδροχόης. Διηγοῦνται πρὸς τούτοις πῶς εἶχε συγχροτήσῃ ἀφ' ὅλων τῶν ἀργῶν νεανίσκων τῆς πόλεως στρατὸν ληστρικόν, δι' οὗ ἠνάγκασε τοὺς παντοπώλας εἰς πληρωμὴν φόρου μήλων καὶ πενταλέπτων, ἐγγυηθεὶς ἀντὶ τούτου εἰς αὐτοὺς τὴν ἀσφαλείαν τῶν παραθύρων. Περιήχθη δὲ ἀπὸ σχολαίου εἰς σχολαῖον, ὀλίγον ἐπρόκοψεν εἰς τὰ μαθήματά του καὶ ἀπέκτησε παντοῦ ὑπόληψιν ἀθλιεστάτου νέου. Εἶναι ἀληθές, ὅτι εἰς τῶν διδασκάλων του, ἀνὴρ ὀξυδερκέστατος προεῖπεν, ὅτι ὁ ἀργὸς ἐκεῖνος νεανίας θέλει ἀναδειχθῇ μέγας ἐν τῷ κόσμῳ· ἀλλ' ἡ κοινὴ γνώμη ἦτον, ὡς φαίνεται, ὅτι ὁ δυστυχὴς Ῥοβέρτος θέλει ἀποθῇ βλάξ, ἂν ὅχι βάραντος. Ἡ οἰκογένειά του οὐδὲν περιέμενε ἀγαθὸν ἀπὸ τοσοῦτον μικρῶν προτερημάτων καὶ τοσοῦτον πεισματώδους χαρακτήρος· ὅθεν δὲν εἶναι παράδοξον, ὅτι, ἅμα γενομένου τοῦ νέου ὀκτωκαιδεκαετοῦς, εὐχαρίστως παρεδέχθη ὑπὲρ αὐτοῦ θέσιν γραμματέως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κατὰ τὴν ἀνατολικὴν Ἰνδικὴν Ἑταιρείας καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὴν διαπόντιον ταύτην χώραν, διὰ νὰ εὕρῃ τὴν τύχην του εἰς Μαδράσιν ἢ ν' ἀποθάνῃ ἀπὸ πυρετοῦ.

Αἱ ἐλπίδες τοῦ Κλίβου ἦσαν ὅλως διάφοροι τῶν ἐλπίδων τὰς ὁποίας ἔχουσιν οἱ νέοι, οἱ σήμερον ὑπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ Συνεδρίου εἰς τὸ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐκεῖνο Βρετανικὸν κράτος κατ' ἔτος πεμπούμενοι. Ἡ Ἰνδικὴ ἐταιρεία ἦτο τότε ἀπλῶς σωματεῖον ἐμπορικόν. Ἡ χώρα αὐτῆς συνέκειτο ἀπὸ ὀλίγων τετραγωνικῶν μιλιῶν, διὰ τὰ ὁποῖα ἐπληρόνετο τέλος εἰς τὰς ἐγ χωρίους κυβερνήσεις. Τὰ στρατεύματά της μόλις ἐξήρχουν εἰς τὴν φύλαξιν τῶν κανονοστασιῶν 3 ἢ 4 ἀθλίων ὁχυρωμάτων, τὰ ὁποῖα κατεσκευάσθησαν πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἐμπορικῶν ἀποθηκῶν. Οἱ ἱθαγενεῖς, ἐξ ὧν συνέκειντο τὸ πλεῖστον οἱ εὐάριθμοι αὐταὶ φρουραὶ, δὲν εἶχον ἐτι διδαχθῆ τὴν Εὐρωπαϊκὴν πειθαρχίαν καὶ ἦσαν ὀπλισμένοι ἄλλοι μὲν μὲ ξίφη καὶ μὲ ἀσπίδας, ἄλλοι δὲ μὲ τόξα καὶ μὲ βέλη. Οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἐταιρείας δὲν εἶχον νὰ φροντίσωσιν, ὡς σήμερον, περὶ τῆς διεξαγωγῆς τῶν δικαστικῶν, οικονομικῶν καὶ διπλωματικῶν υποθέσεων χώρας μεγάλης, ἀλλὰ περὶ εἰσκομιδῆς τροφῶν, περὶ προκαταβολῶν εἰς τοὺς ὑφαντάς, περὶ φορτώσεως πλοίων καὶ πρὸ πάντων περὶ τῆς ἐπιτηρήσεως τῶν ἰδιωτῶν ἐμπορῶν, οἵτινες ἐτόλμων νὰ προσβάλωσι τὸ μονοπώλιον. Οἱ νεώτεροι γραμματεῖς τοσοῦτον ἀθλίως ἐμισθοδοτοῦντο, ὥστε μόλις ἀπέζων, μὴ περιπίπτοντες εἰς χρέη· οἱ πρεσβύτεροι ἐπλούτουν ἐμπορευόμενοι δι' ἴδιον λογαριασμόν, οἱ δὲ ἐπιζήτουντες καὶ σθάσαντες εἰς τὰ ἀνώτατα τῆς ὑπηρεσίας ἀξιώματα, ἐδημιούργουν πολλάκις ἀξιόλογον περιουσίαν.

Ἡ Μαδράση (ἴσως ἡ Μαλάγγρα τῶν ἀρχαίων), εἰς ἣν διευθύνετο ὁ Κλίβης, ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τὸ ἀξιολογώτερον ἴσως τῶν καταστημάτων τῆς ἐταιρείας. Ἐν τῇ προηγουμένῃ ἑκατονταετηρίδι εἶχε κατασκευασθῇ ἐπὶ ἐρήμου καὶ ῥαχιώδους χώρου τὸ ὁχύρωμα τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, καὶ πλησίον αὐτοῦ ἡ γέφυρα ἐκ τοῦ προχείρου πόλιν ὑπὸ πολλῶν χιλιάδων ἱθαγενῶν κατοικουμένη. Ἡδὴ ὑπῆρχον εἰς τὰ προάστεια πολλαὶ λευκαὶ καὶ ὑπὸ κήπων περιστοιχισμέναι ἐπαύσεις, εἰς τὰς ὁποίας οἱ πλούσιοι τῆς ἐταιρείας ὑπάλληλοι ἀπεχώρουν, ἵνα, μετὰ τὰς γραφικὰς καὶ ἄλλας ἐμπορικὰς αὐτῶν ἐργασίας, ἀπολαύσωσι τὸν ἐλαφρὸν θαλάσσιον ἀέρα τὸν περὶ δυσμὰς ἡλίου ἀπὸ τοῦ Γαγγητικοῦ (Βεγγαλικοῦ) κόλπου πνέοντα. Αἱ ἑξεῖς τῶν ἐμπορικῶν τούτων μεγιστάνων ἦσαν, ὡς φαίνεται, δαπανηρότεραι, ἀσωτότεραι καὶ μεγαλοπρεπέστεραι τῶν ἑξῆς τὰς ὁποίας ἔχουν οἱ διαδεξάμενοι αὐτοὺς ἀνώτεροι δικαστικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἄρχοντες· ἀλλὰ ἀνεσις βίου ὑπῆρχε πολὺ ὀλιγωτέρᾳ. Πολλαὶ ἐφευρέσεις, αἵτινες, μετριάζουσαι σήμερον τὴν θερμότητα τοῦ κλίματος, συντηροῦσι τὴν υγείαν καὶ παρατείνουν τὴν ζωὴν, ἦσαν ἐτι ἄγνωστοι. Ἡ μετὰ τῆς Εὐρώπης σχέσις ἦτο πολὺ ὀλιγωτέρα ἢ σήμερον. Ὁ διὰ τῆς Εὐέλπιδος ἄκρας πλοῦς, ὁ εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους συνήθως εἰς τρεῖς μῆνας ἐπιτελούμενος, σπανίως ἀνεληροῦτο τότε εἰς μῆνας ἑξ καὶ ἐνίοτε παρετείνετο ὑπὲρ τὸ ἔτος. Ἐντεῦθεν ὁ ἐν τῇ Ἰνδικῇ Ἀγγλος ἀπεξενόυτο τότε τὴν πατρίδα αὐτοῦ πολὺ μᾶλλον, καὶ πολὺ πλέον ἐνεδύετο τὰς ἀνατολικὰς συνηθείας, καὶ μετὰ τὴν εἰς τὴν Εὐρώπην κάθοδον

πολὺ δυσχερέτερον ἀνελάμβανε τὸν πατρίαν βίον ἢ ὁ ἐν τῇ Ἰνδικῇ Ἀγγλος τῶν σημερινῶν χρόνων.

Ἐντὸς τοῦ ὁχυρώματος καὶ περὶ αὐτοῦ οἱ Ἀγγλοι διοικηταὶ μετῆρχοντο, ἀδείᾳ τοῦ ἐπιχωρίου ἡγεμόνος, ἐξουσίαν πολλήν, ὅταν πᾶς μέγας Ἰνδὸς γαιοκτῆτης μετῆρχετο ἐπὶ τοῦ ἰδίου κτήματος. Ἀλλὰ οὐδέποτε ὠνελεύοντο νὰ ἀπαιτήσωσι κράτος ἀνεξάρτητον. Ἡ παρακειμένη χώρα ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ τοῦ Ναβῶδ τῆς Καρνατίκης, τοποτηρητοῦ τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Δεκάνης (τοῦ παρὰ τῶν ἀρχαίων Δακίναβαδου) τοῦ συνήθως Νιζάμ ἐπικαλουμένου, ὅστις καὶ αὐτὸς δὲν ἦτον ἄλλο εἰμὴ τοποτηρητῆς τοῦ ἰσχυροῦ ἡγεμόνος, τοῦ τότε γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Μογούλ. Τὰ παλαιὰ τοσοῦτον περίελεπτα καὶ φοβερά ταῦτα ὀνόματα ὑπάρχουσιν ἐτι. Σώζεται ἐτι Ναβῶδ τις τῆς Καρνατίκης, ζῶν ἀπὸ συντάξεως τὴν ὁποίαν ἀποδίδουσιν εἰς αὐτὸν οἱ Ἀγγλοι ἀπὸ τῶν εἰσοδημάτων τῆς ἐπαρχίας τὴν ὁποίαν ἐκυβέρνηαν ποτὲ οἱ προπάτορες αὐτοῦ. Σώζεται ἐπίσης καὶ τις Νιζάμ, τοῦ ὁποίου ἡ πρωτεύουσα χαλιναγωγεῖται ὑπὸ ἀγγλικῶν στρατοπέδου καὶ εἰς τὸν ὁποῖον Βρετανὸς ἀντιπρόσωπος, φέρων τοῦ συμβούλου τὸ ὄνομα, δίδει προσταγὰς, ἐκτελουμένας ἀνευ ἐναντιολογίας. Σώζεται τελευταῖον καὶ Μογούλ τις ὅστις ἔχει μὲν τὴν ἀδειαν νὰ παίζη συντηρῶν αὐτὴν καὶ δεχόμενος ἀναφορὰς, ἀλλ' οὐδὲν ὅμως ἐξουσίαν τοῦ εὐπραγεῖν ἢ κακοπραγεῖν δὲν ἔχει πλεονα τοῦ ἐλαχίστου πολιτικοῦ ὑπαλλήλου τῆς ἐταιρείας.

Ἡ τοῦ Κλίβου θαλασσοπορία ὑπῆρξε, καὶ ὡς πρὸς ἐκείνην τὴν ἐποχὴν θεωρουμένη, παραδόξως μακρὰ τὸ πλοῖον παρέμεινε μῆνας τινὰς εἰς Βρασίλιαν, ὅπου ὁ νέος τυχοδιώκτης ἤρπασεν ὀλίγας τινὰς γνώσεις τῆς Πορτογαλικῆς καὶ κατεδαπάνησεν ἅπαν αὐτοῦ τὸ χρημάτιον. Ὑπὲρ τὸ ἔτος δὲ παρήλθεν ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς Ἀγγλίας ἀναχωρήσεώς του πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὴν Ἰνδικήν. Ἐν Μαδράσῃ περιέστη εἰς πολλὴν ἀμηχανίαν· τὰ κεφάλαιά του εἶχον ἐξαντληθῇ, ὁ μισθὸς ἦτο μικρὸς· τὸ κατάλυμά του ἄθλιον, πρᾶγμα δεινόν εἰς κλίμα, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἀνεκτὸν εἰς Εὐρωπαίον, εἰμὴ τὸν ἔχοντα κατοικίαν εὐρύχωρον καὶ καλῶς κειμένην. Καὶ ἦτο μὲν συστημένος εἰς εὐπατρίδην ὅστις ἠδύνατο ἴσως νὰ παράσχῃ αὐτῷ συνδρομὴν τινά· ἀλλ' ἀποβιδασθεὶς εἰς Ἀγίον Γεώργιον ἔμαθεν, ὅτι ὁ εὐπατρίδης οὗτος εἶχεν ἀποπλεύσει εἰς Ἀγγλίαν. Ἡ συστολὴ καὶ ἡ ὑπεροψία τοῦ νεανίου ἐκείνου τὸν ἀπέτρεπον ἀπὸ τοῦ νὰ πλησιάσῃ εἰς ξένους· καὶ πολλοὺς διέτριψεν ἐν τῇ Ἰνδικῇ μῆνας πρὶν ἢ γνωρισθῇ μετὰ καμμίαν οἰκογένειαν. Τὸ κλίμα προσέβαλε τὴν υγείαν καὶ τὴν διάθεσίν του· αἱ ἐργασίαι του δὲν ἠδύναντο νὰ εὐχαριστήσωσι τὸν πυρῶδη ἐκείνον καὶ τολμηρὸν χαρακτῆρα. Ὅθεν ἐπόθησε τὴν πατρίδα καὶ ἐξέφρασεν, εἰς τὰς πρὸς τοὺς οἰκείους ἐπιστολάς, τὰ αἰσθηματὰ του τρυφερώτερον καὶ μελαγχολικώτερον παρ' ὅτι ἠδύνατο νὰ περιμένῃ τις ἀπὸ τοῦ ἰδιογνώμονος χαρακτῆρος τῆς παιδικῆς του ἡλικίας καὶ ἀπὸ τῆς ἀνευδότου τραχύτητος τοῦ μετέπειτα βίου. «Οὐδὲν μίαν», λέγει, «ἐγνώρισα εὐτυχὴ ἡμέραν ἀφ' ἧς κατέλειπον τὴν πατρίδα.» καὶ παρακατιῶν «Ὁφείλω

να ὁμολογήσω, ὅτι ἐκ διαλειμμάτων, ἅμα ἐνθυ-
μῶ τὴν ποθητὴν μου Ἀγγλίαν, ἡ καρδία μου
συγκινεῖται παραδόξως. . . Ἐὰν ἀξιωθῶ ποτε νὰ
βῶ καὶ πάλιν τὴν πατρίδα μου, μάλιστα δὲ τὴν
Μαγχεστρίαν, τὸν πρὸς δὲ ὄρον ὄλων τῶν πόθων μου,
πᾶσαι αἱ εὐχαὶ μου θέλουν διὰ μιᾶς ἐκπληρωθῇ.

Ἐτυχε δὲ πολυτιμοτάτης παραμυθίας, διότι ὁ δι-
οικητής, ἔχων καλὴν βιβλιοθήκην, ἐπέτρεψεν εἰς τὸν
Κλίβην τὴν εἰς αὐτὴν εἰσοδόν. Ὁ νέος ἐκεῖνος ἀφιέρωσε
τὸν πλεῖστον τῆς ἀνέσεως αὐτοῦ χρόνον εἰς τὴν ἀνά-
γνωσιν καὶ τότε ἔμαθεν ὅτι ἔμαθέ ποτε ἀπὸ τῶν βι-
βλίων, καθότι παῖς μὲν ὢν, δὲν ἐνησχολήθη περὶ τὰ
γράμματα διὰ τὴν ἀμέλειαν, ἀνὴρ δὲ γενόμενος, διὰ
τὸ πολυάσχολον.

Ἄλλ' οὔτε τὸ κλίμα, οὔτε ἡ πενία, οὔτε ἡ σπου-
δή, οὔτε ἡ νοσταλγία ἠδυνήθησαν νὰ δαμάσωσι τὴν ἀ-
πεινώκυϊαν τόλμην τοῦ φρονήματος αὐτοῦ. Πρὸς τοὺς
ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἀνωτέρους προσηνέχθη ἀπαράλλα-
κτα, καθὼς εἶχεν ἄλλοτε φερθῇ πρὸς τοὺς διδασκά-
λους του, καὶ πολλάκις ἐκινδύνευσεν νὰ ἀποβάλῃ τὴν
βίβιν του. Δίς δ' ἀπεφάσισε νὰ γίνῃ αὐτόχειρ καὶ δις
τὸ πιστόλιον, τὸ ὁποῖον διεύθυνε κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐ-
τοῦ, δὲν ἐπυροβόλητε. Τὸ περιστατικὸν τοῦτο προσέξε-
τησαν εἰς αὐτὸν τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν ὁ-
μοία σύμπτωσις εἶχε προξενήσει εἰς τὸν μέγαν Γερ-
μανὸν στρατηγὸν Οὐάλλελεντεϊνον· ὁ δὲ ἀφροῦ ἐδεδαιώ-
θη, ὅτι τὸ πιστόλιον ἦτο τῶντι καλῶς ὠπλισμένον,
ἀνέκραξεν, ὅτι βεβαίως ἐσώθη διὰ νὰ πράξῃ μέγα τι.

Περὶ τὴν ἐποχὴν ταύτην συνέβη γεγονός, τὸ ὁποῖον,
ἐν κατ' ἀρχὰς ἐφαίνετο ἀπειλοῦν τὴν καταστροφὴν
ὅλων αὐτοῦ τῶν ἐλπίδων, ἠνέωξεν ἐξ ἐναντίας εἰς
αὐτὸν νέον διακρίσεως στάδιον. Ἡ Εὐρώπη ἐσπαρασ-
τατο πρὸ ἐτῶν ὑπὸ τοῦ περὶ κληρονομίας τοῦ Αὐ-
στριακοῦ θρόνου πολέμου. Ὁ Γεώργιος Β'ος (βασί-
λεws τῆς Ἀγγλίας) ἦτον ὁ σταθερὸς τῆς Μαρίας Θυ-
ραίας (αὐτοκρατορίσεως τῆς Αὐστρίας) σύμμαχος·
ὁ δὲ τῶν Βουρβόνων οἶκος ἐτάσσετο μετὰ τῆς ἀντι-
πάλου μερίδος. Ἡ Ἀγγλία ἦτο μὲν καὶ τότε θαλασσο-
κράτωρ, ἀλλ' ὅχι, ὡς βραδύτερον, ὅτε κατέστη πλέον
ἐν ἀμίλλῳ ὄλων τῶν ναυτικῶν δυνάμεων τοῦ κό-
σμου· τότε μετὰ δυσκολίας ἀντιέχεν εἰς τοὺς ἠνωμέ-
τους εὐόλους τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰσπανίας· εἰς δὲ τὰς
ἐναπολικὰς θαλάσσας ἡ Γαλλία ἀνεδείχθη ὑπερέχουσα.
Ὁ Λαβουρδονναῖσιος, ἀνὴρ διακεκριμένων προτερημάτων
καὶ ἀρετῶν, ἐσφράτευσεν, καὶ περ ἀντιφάντων εἰς αὐτὸν
τῶν Βρετανικῶν εὐόλων, ἐπὶ τὴν Ἰνδικὴν ἡπειρον, ἀ-
πειβάσθη εἰς αὐτὴν, ἠθροίσεν στρατὸν, προσήλθεν εἰς
Μαδράσην καὶ ἠνάγκατε τὴν πόλιν καὶ τὸ φρούριον νὰ
παραδοθῶσι διὰ συνθήκης. Αἱ κλεῖς παρεδόθησαν, ἡ
Γαλλικὴ σημαία ἀνεπετάσθη εἰς τὸ φρούριον τοῦ Ἀγί-
ου Γεωργίου καὶ αἱ ἐμπορικαὶ ἀποθήκαι τῆς ἐταιρείας
κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν κατακτητῶν, ὡς λεία τοῦ
πολέμου. Ἐν τῇ συνθήκῃ ὤρίσθη, ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ
ἐταῖοι καὶ θέλουν θεωρηθῇ ὡς αἰχμάλωτοι ἐπὶ λόγῳ
πρῆς καὶ ὅτι ἡ πόλις θέλει διαμεῖναι εἰς χεῖρας τῶν
Γάλλων μέχρις οὗ ἐξαγορασθῇ. Ἐδωκε δὲ λόγον τι-
μῆς ὁ Λαβουρδονναῖσιος, ὅτι δὲν θέλουν ἀπαιτηθῇ εἰ-
ρή μέτρια λύτρα.

Ἄλλ' ἡ ἐπιτυχία τοῦ Λαβουρδονναῖσιου ἐκίνησε
τὴν ζηλοτυπίαν τοῦ ὁμογενοῦς αὐτοῦ Δυπλείζιου, δι-
οικητοῦ Πονδιχέρους. Ὁ Δυπλείζιος εἶχεν ἐκτὸς τού-
του ἀρχίσει νὰ μελετᾷ πολλὰ καὶ μεγάλα, μεθ' ὧν
παντάπασιν δὲν συνεδιβάλετο ἢ εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς ἀ-
πόδοσις τῆς Μαδράσης. Ὅθεν ἀπεφώνησε, ὅτι ὁ Λα-
βουρδονναῖσιος ὑπερέβαλε τὴν ἐπιτραπείαν αὐτῷ ἐξ-
ουσίαν, ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν Γάλλων ἐπὶ τῆς Ἰνδικῆς ἡ-
πείρου κατακτηθέντα ὑπόκεινται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ
διοικητοῦ Πονδιχέρους καὶ ὅτι ἡ Μαδράση πρέπει νὰ
κατεδαφισθῇ. Ὁ Λαβουρδονναῖσιος ἠναγκάσθη νὰ ἐνδῶ-
σῃ ἡ δὲ ὀργὴ τὴν ὁποίαν ἐκίνησε παρὰ τοῖς Ἀγγλοῖς
ἡ ῥῆξις τῆς συνθήκης, ἐπιπαρωξύνθη διὰ τοῦ ἐξευτε-
λιστικοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον ὁ Δυπλείζιος προση-
νέχθη πρὸς τοὺς πρώτους τῆς ἐταιρείας ὑπαλλήλους·
ὁ δὲ διοικητής καὶ πολλοὶ τῶν ἐγκριτοτέρων κα-
τοίκων τοῦ Ἀγίου Γεωργίου μετεφέρθησαν φρουρούμε-
νοι εἰς Πονδιχέρουν καὶ ἤχθησαν διὰ τῆς πόλεως
ἐν θριάμβῳ ἐπὶ παρουσία 50.000 θεατῶν. Ὅθεν μετὰ
λόγου ἐθεωρήθη, ὅτι ἡ αὐστηρά αὕτη παραβίασις τῆς
δημοσίας πίστεως ἀπέλυε τοὺς κατοίκους τῆς Μαδρά-
σης τῶν υποχρεώσεων τὰς ὁποίας πρὸς τὸν Λαβουρ-
δονναῖσιον ἀνέλαβον· καὶ ὁ Κλίβης ἐδραπέτευσεν διὰ
νυκτὸς ἀπὸ τῆς πόλεως, μετημφισμένος ὡς Μου-
σουλμᾶνος καὶ κατέφυγεν εἰς τὸ φρούριον τοῦ Ἀγ.
Δαυίδ, ἐν τῶν μικρῶν Ἀγγλικῶν καταστημάτων, τῶν
ἀπὸ Μαδράσης ἐξηρητημένων.

Αἱ περιστάσεις εἰς τὰς ὁποίας ἤδη εὐρίσκετο, τὸν
ἠνάγκασαν νὰ λάβῃ ἐπάγγελμα συμβιβαζόμενον μὲ
τὸ ἀκοίμητον καὶ ἀτρόμητον πνεῦμά του πολὺ μάλ-
λον ἢ τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἄχρι τοῦδε εἶχε τοῦ νὰ ἐξε-
τάξῃ φακέλλους καὶ νὰ συντάσῃ λογαριασμούς· δῶτι
ἐζήτησε καὶ ἔλαβε θέσιν σηματοφόρου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν
τῆς ἐταιρείας καὶ ἤρχισεν οὕτως, εἰς ἡλικίαν 21 ἔτους,
τὸ στρατιωτικὸν αὐτοῦ στάδιον. Διὰ τὴν ἀνδρίαν του,
τῆς ὁποίας, ἔτι εἰς τὴν πολιτικὴν ὑπηρεσίαν ὢν, εἶχε
ζῶντι λαμπρὰν ἀπόδειξιν δι' ἀκηλιτισμένης μονομα-
χίας πρὸς ἀλαζόνα στρατιωτικόν, ὅστις ἦτο τὸ φό-
βητρον τοῦ Ἀγίου Δαυίδ, διεκρίθη τάχιστα μεταξὺ
πολλῶν ἄλλων γενναίων ἀνδρῶν. Μετ' ὀλίγον δὲ ἤρ-
χισε νὰ ἀναδεικνύῃ εἰς τὸ νέον αὐτοῦ ἐπάγγελμα
καὶ ἄλλα προτερήματα τὰ ὁποῖα δὲν εἶχον παρατη-
ρηθῇ πρότερον εἰς αὐτὸν, κρίσιν, ὁξύνοια, πειθαρχίαν.
Διεκρίθη δὲ λαμπρῶς εἰς διαφόρους κατὰ τῶν Γάλ-
λων ἐπιχειρήσεις καὶ ἐπέστητε τὴν ἰδιαιτέραν προσ-
σχὴν τοῦ ταγματάρχου Λαουρεγκίου, ὅστις ἐθεωρεῖ-
το τότε ὡς ὁ ἄριστος τῶν ἐν τῇ Ἰνδικῇ Βρετανῶν
ἐξιωματικῶν.

Ἦτο δὲ ἤδη ὁ Κλίβης μὴνὰς τινὰς ἐν τῷ στρα-
τῷ, ὅτε ἐφθασεν ἡ εἰδησις, ὅτι μεταξὺ Μ. Βρετανίας
καὶ Γαλλίας συνωμολογήθη εἰρήνη. Ἐντεῦθεν ὁ Δυ-
πλείζιος ἠναγκάσθη νὰ ἀποδώσῃ τὴν Μαδράσιν εἰς
τὴν Ἀγγλικὴν ἐταιρείαν καὶ ὁ νέος σημαιοφόρος ἡ-
δύνατο ἤδη νὰ ἀναλάβῃ αὐθις τὴν προτέραν αὐτοῦ
ὑπηρεσίαν. Ἐπανήλθε λοιπὸν τῶντι ἐπὶ τινὰ χρόνον
εἰς τὸ γραφεῖον αὐτοῦ· ἔπειτα ἐγκατέλειπεν αὐτὸ
πάλιν διὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὸν ταγματάρχην Λαου-
ρέγκιον εἰς τινὰς μικρὰς κατὰ τῶν ἰθαγενῶν ἐχ-

οροπραξίας, καὶ πάλιν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πολιτικὴν ὑπηρεσίαν. Ἐνῷ δὲ ἐταλαντεύετο τοιαυτοτρόπως μεταξὺ στρατιωτικοῦ καὶ ἐμπορικοῦ βίου, ἐπῆλθον γεγονότα ἐπαγαγόντα τὴν ἀριστικὴν αὐτοῦ ἐκλογὴν. Τὸ ἐν τῇ Ἰνδικῇ πολιτικὸν ἐμπορεῖον ἐκτῆσατο νέον ἀξίωμα διότι μεταξὺ μὲν τῶν στεμμάτων Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας ὑπῆρχεν εἰρήνη· ἀλλὰ μεταξὺ τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐμπορευομένων ἐταιρειῶν τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας παρήχθη ἄγων πολυπραγμονέστατος καὶ ἀξιολογώτατος, ἄγων ὅχι βεβαίως περὶ μικροῦ πράγματος, διότι γέρας αὐτοῦ καὶ βραβεῖον ἔμελλε νὰ ᾖναι τὸ κράτος τοῦ Ταμερλανικοῦ οἴκου.

Τὸ κράτος τὸ ὁποῖον ὁ Βαβέρ καὶ οἱ Μογγόλοι αὐτοῦ ἐν τῇ 10ῃ ἑκατονταετηρίδι ἱδρυσαν, ὑπῆρξεν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐν τῶν ἐπὶ γῆς ἐκτενεστάτων καὶ λαμπροτάτων. Οὐδενὸς Εὐρωπαϊκοῦ βασιλείου ὃ ἡγεμόνων εἶχε τοσούτους ὑπηκόους οὐδὲ εἰσοδήματα τοσαῦτα. Τὸ κάλλος καὶ ἡ πολυτέλεια τῶν ὑπὸ τῶν τῶν κυριαρχῶν τῆς Ἰνδικῆς κατασκευασθέντων οἰκοδομημάτων ἐξέπληξαν καὶ αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς περιηγητὰς ὅσοι εἶδον τὴν ἐν Ῥώμῃ ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Πέτρου. Οἱ ἀναρίθμητοι αὐλικοὶ καὶ ὁ πολυτέλης κόσμος ὅς ᾤον περιεστοιχίζετο ὁ εἰς Δελφὶν θρόνος ἐξεθάμβωσαν καὶ αὐτοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅσοι ἦσαν συνειθισμένοι εἰς τὴν πολυτέλειαν τῆς Οὐερσαλλίας. Τινὲς τῶν μεγάλων αὐτῆς ἀντιβασιλέων, οἵτινες κατεῖχον τὸ ἀξίωμα αὐτῶν κατ' ἐντολὴν τοῦ Μογούλ, ἤρχον τοσούτων ὑπηκόων, ὥσων ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας ἢ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας. Αὐτοὶ οἱ τοποτηρηταὶ τῶν τοποτηρητῶν τούτων ἤδυναντο κατὰ τὴν ἐκτασιν τῆς χώρας καὶ τὸ ποσὸν τοῦ εἰσοδήματος νὰ ἐξισωθῶσι μὲ τὸν μέγαν δοῦκα τῆς Τοσκάνης ἢ μὲ τὸν ἐκλογέα τῆς Σαξονίας.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι τὸ μέγα τοῦτο κράτος, ὅσῳ ἰσχυρὸν καὶ ἀκμαῖον ἐκ πρώτης ὀψεως φαίνεται, ἐκυβερνᾶτο ὁμῶς, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν καλὴν τέραν αὐτοῦ ἐποχὴν, χειρότερον τῶν χειρίστα κυβερνωμένων τὴν σήμερον μερῶν τῆς Εὐρώπης. Τὴν διοικήσιν ἐμίαινον πᾶσαι αἱ κακίαι τοῦ ἀνατολικοῦ δεσποτισμοῦ, καὶ πᾶσαι αἱ ἀπὸ τῆς κυριαρχίας μιᾶς φυλῆς ἐπὶ ἄλλης ἀδιαχώριστοι κακίαι. Αἱ ἐριδες τῶν ἡγεμόνων τοῦ βασιλικοῦ οἴκου παρήγον ἀπείρους κακουργίας καὶ δημοσίους συμφοράς. Φιλόδοξοι τοποτηρηταὶ τοῦ κυριάρχου ἡγωνίζοντο ἐνίοτε νὰ γίνωσιν ἀνεξάρτητοι. Ἀγρία Ἰνδικαὶ φυλαί, μὴ ὑποφέρουσιν τὸν ξένον ζυγόν, ἀπεποιοῦντο πολλάκις τὸν φόρον, ἀπέκρουον τὰ στρατεύματα τῆς κυβερνήσεως ἀπὸ τῶν ὁρέων καὶ κατέρρεον ἐνοπλοὶ εἰς τὰ γεωργημένα πεδία. Ἀλλ' αὖ καὶ ἡ κακὴ αὕτῃ διοίκησις ἦτον ἀδιὰλειπτος, ἂν καὶ ἐκ διαλειμμάτων συνέβαινον ταραχαὶ ἐκ θεμελίων ἀναστείουσαι τὸ κοινωνικὸν οἰκοδόμημα, ἡ μεγάλη αὕτῃ μοναρχία διφυλάξεν ἐν γένει ἐπὶ τινος γενεᾶς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ἐνότητος, τῆς μεγαλειότητος καὶ τῆς δραστηριότητος. Ἐπὶ τῆς μακρᾶς ὁμῶς κυβερνήσεως τοῦ Αὐρεγγζέβου, τὸ κράτος κατεφέρθη πρὸς τὴν παραλυσίαν, καὶ περ πολλὰ μοχθήσαντος τοῦ ἡγεμόνος πρὸς ἀναχαίτισιν τοῦ κακοῦ. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ κυριάρχου ἐκείνου,

τοῦ ἐν ἔτει 1707 συμβάντος, ἡ ταχύτης μὲ τὴν ὁποίαν ἐπῆλθεν ἡ ἀπώλεια ὑπῆρξε φοβερά. Δεῖναι ἐξωτερικαὶ ἐπιθέσεις συμπεσοῦσαι μετὰ ἀνιάτου καὶ ἀδιαλείπτου ἐσωτερικῆς παρακμῆς ἔμελλον νὰ ἐπιφέρωσιν ἐντὸς ὀλίγων ἐνιαυτῶν τὴν ἔντελὴν τοῦ κράτους διάλυσιν.

Ἡ ἱστορία τῶν διαδόχων τοῦ Θεοδοσίου παρίστησιν ὅχι ὀλίγην ὁμοιότητα πρὸς τὴν τῶν διαδόχων τοῦ Αὐρεγγζέβου· ἀλλ' ἴσως ἡ τῶν Καρολιδῶν πτωσις δύναται μᾶλλον νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν πτῶσιν τοῦ Μογούλ. Ὁ Κάρολος ὁ μέγας εἶχε μόλις κηδευθῇ, ὅτε αἱ ἀσθένειαι καὶ αἱ διενέξεις τῶν διαδόχων τοῦ ἤρχισαν νὰ ἐπάγωνται κατ' αὐτῶν μὲν περιφρόνησι, εἰς δὲ τοὺς ὑπηκόους αὐτῶν συμφοράς. Ἡ εὐρεῖα τῶν Φράγκων χώρα κατεκερματίσθη εἰς χίλια κλάσματα. Ψιλὸν μόνον τὸ ὄνομα τοῦ ἀξιώματος ἐλείπετο εἰς τοὺς ἀδόξους κληρονόμους ὀνόματος λαμπροῦ, εἰς Κάρολον τὸν Φαλακρὸν, Κάρολον τὸν Παχὺν, Κάρολον τὸν Βυθῆν. Ἐχθροὶ βάρβαροι, καὶ διαφοροντες ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τε τὴν φυλὴν, τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ θρήσκευμα συνέρρευσαν, ὥς ἐκ συνθήκης, ἀπὸ τῶν ἀπωτάτων γωνιῶν τῆς γῆς, διὰ νὰ λεηλατήσωσιν ἐπαρχίας, τὰς ὁποίας ἡ κυβερνήσις δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ὑπερασπισθῇ. Οἱ πειραταὶ τῆς Βαλτικῆς ἐξέτεινον τὰς ληστρικὰς αὐτῶν ἐπιδρομὰς ἀπὸ τοῦ Ἀλβίου μέχρι τῶν Πυρηναίων καὶ ἔστησαν τελευταῖον τὴν ἑδρὰν αὐτῶν ἐν τῇ πλουσίᾳ τοῦ Σηκουάνα κοιλάδι. Οἱ Οὐγγροὶ ἀπῆγον εἰς τὰ βῆθη τῶν Παννονείων δασῶν τὰ λάφυρα τῶν πόλεων τῆς Λομβαρδίας. Ὁ Σαρακηνὸς ἤρχε τῆς Σικελίας, ἐδῆρου τὰς εὐφόρους πεδιάδας τῆς Καμπανίας καὶ διέδιδε τρόμον μέχρις αὐτῶν τῶν τειχῶν τῆς Ῥώμης. Ἐν μέσῳ δὲ τῶν συμφορῶν τούτων, μεγάλη ἐσωτερικὴ μεταβολὴ συνέβαιnen ἐν τῷ κράτει. Ἀπὸ τῆς σηπεδόνης τοῦ θανάτου ἤρχισε νὰ παράγεται νέος βίου τύπος. Ἐνῷ τὸ σύνολον τοῦ μεγάλου σώματος ἐναρκοῦτο καὶ ἡδράνει, ἐν ἑκάστῳ αὐτοῦ μέλος ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ ἴδια εἰς αὐτὸ αἰσθητά καὶ νὰ κινῆται μὲ ἰδιαίτουσαν εἰς αὐτὸ δραστηριότητα. Εἰς τὰς ἐρημοτάτας ἐκείνας καὶ θλιβερωτάτας χώρας τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἱστορίας κεῖνται αἱ πηγαὶ ὅλων τῶν φεουδαλικῶν δικαιωμάτων ὅλων τῶν νεωτέρων εὐπατριδῶν. Αὐτόθι ἀνατρέχει ἡ δύναμις τῶν ἡγεμόνων ἐκείνων, οἵτινες, καλούμενοι μὲν ὑποτελεῖς, πραγματικῶς δὲ ὄντες ἀνεξάρτητοι, ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἤρξαν, ὥς δοῦκες, μαρκίονες καὶ κόμητες, ὅλων σχεδὸν τῶν κλασμάτων τοῦ κράτους τὸ ὁποῖον ὑπετάσσετό ποτε εἰς τὸν Κάρολον τὸν Μέγαν.

Τοιαύτῃ ἡ σχεδὸν τοιαύτῃ ὑπῆρξεν ἡ μεταβολὴ ἡ συμβᾶσα εἰς τὸ Μογουλικὸν κράτος ἐπὶ τῶν 40 ἐνιαυτῶν, τῶν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Αὐρεγγζέβου ἐπελθόντων. Ἡγεμόνες φέροντες ψιλὸν τὸ ὄνομα τῆς ἀρχῆς καὶ φθειρόμενοι ὑπὸ τῆς ῥαθυμίας καὶ τῆς ἀσωτίας, κατέτριβον τὸν βίον εἰς κατάκλειστα βασίλεια, μασσῶντες βέταλα (ἐρεθιστικὰ φυτὰ τῆς Ἰνδικῆς), θωπεύοντες παλλακὰς καὶ ἀκροώμενοι γελωτοποιῶν. Ἐχθροὶ βάρβαροι εἰσέβαλον διὰ τῶν δυτικῶν παρόδων, ἵνα λεηλατήσωσι τὸν ἀφύλακτον τῆς Ἰνδικῆς πλοῦτον. Πέρσης κατὰ τῆς περσικῆς περσικῆς τὸν Ἰνδὸν καὶ εἰσελάσας διὰ τῶν

Δελικῶν πυλῶν, ἀπήγαγεν ἐν θριάμβῳ τοὺς θησαυροὺς ἐκείνους, τῶν ὁποίων ἡ πολυτέλεια ἔφερεν εἰς ἑστασιν τὸν Ῥόην καὶ τὸν Βερνιέρον· δηλαδὴ τὸν παῶνιον θρόνον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου οἱ πλουσιώτατοι λίθοι τῆς Γολκόνδης ἐκολλήθησαν ὑπὸ τῶν ἐπιτηδαιοτάτων χειρῶν τῆς Εὐρώπης, καὶ τὸ ἀτίμητον ὄρος τοῦ φωτός, τὸ ὁποῖον, μετὰ πολλὰς παραδόξους τροπὰς τῆς τύχης, ἔλαμψε τελευταῖον εἰς τὸ περιβραχιόνιον τοῦ Ρουνδοῖτ Σίγγου καὶ ἤδη εἶναι προωρισμένον νὰ κοσμήσῃ τὸ μισητὸν εἰδῶλον τοῦ Ὀρίσσου. Μετ' ὀλίγον ἐπῆλθον οἱ Ἀφγανοί, διὰ νὰ συμπληρώσωσι τὸ ὑπὸ τῶν Περσῶν ἀρξάμενον ἔργον τῆς ἐρημώσεως. Οἱ μάχιμοι Ραζιπούτοι (Radjepoutes) ἀπέβαλον τὸν Μουτουλμανικὸν ζυγόν. Στίφος μισθοφόρων ἐκυρίευσαν τὴν Ροϊλκούνδαν. Οἱ Σῖναι ἐπεκράτουν τοῦ Ἰνδοῦ. Οἱ Δζαούται διέδιδον τρόμον παρὰ τὸν Δζούμναν ποταμὸν (τὸν δεξιόθεν εἰς τὸν Γάγγην ἐμβάλλοντα· εἶναι δὲ ὁ Ἰομάνης τοῦ Πλινίου καὶ Ἰωδάρης τοῦ Ἀρρίανου). Αἱ παρὰ τὴν ἐσπερίαν παραλίαν τῆς Ἰνδικῆς ὄρειναι χῶραι ἐξέβρασαν φυλὴν ἐτι φοβερωτέραν, φυλὴν ἥτις ἐπὶ πολὺ ἐνέπνευσε τρόμον εἰς πάντα ἰθαγενῆ κυριάρχην, μετὰ δὲ πλείστους δεινοὺς καὶ ἀμφιβόλους ἀγῶνας δὲν ἐνέδωκεν εἰμὴ εἰς τὴν τύχην καὶ τὴν μεγαλοφυίαν τῆς Ἀγγλίας. Ἡ ἀγρία αὕτη ληστρικὴ φυλὴ κατέβρευσε πρῶτον ἀπὸ τῶν ὀρέων αὐτῆς ἐπὶ τῆς κυβερνήσεως τοῦ Αὐρεγζέβου καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του πᾶσα γωνία τοῦ μεγάλου αὐτοῦ κράτους ἔλαβε πείραν τοῦ φοβεροῦ τῶν Μαραττῶν ὀνόματος. Πολλαὶ εὐφοροὶ Ἀντιβασιλέων ἐπικράτεια ὑπετάχθησαν εἰς αὐτοὺς ἐντελῶς. Τὸ κράτος τῶν ἐξηπλώθη ἀπὸ τῆς μιᾶς παραλίας τῆς χειρσονήσου μέχρι τῆς ἄλλης. Μαραττῶν ἄρχοντες ἐκυβερνῶν εἰς Πουνᾶν, εἰς Γουαλιόρην, εἰς Γυζυράτην, εἰς Βεράρην καὶ εἰς Τανδουχόρην· καὶ περ δὲ γενόμενοι ἡγεμόνες μεγάλοι, δὲν ἐπαυον τοῦ νὰ ᾔναι λαφυραγωγοί, καὶ διετήρουν τὰς ληστρικὰς ἐξεῖς τῶν κατέρων αὐτῶν. Πᾶσα χώρα, μὴ ὑποτεταγμένη εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν, ἐδρουτο διὰ τῶν εἰσβολῶν αὐτῶν. Ἀμα ἤκούοντό που τὰ τύμπανά των, ὁ γεωργὸς ἔρριπτεν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ τὸν ὁδοιπορικόν του σάκκον, ἐξησφάλιζεν εἰς τὴν ζώνην του τὰς μικρὰς του οἰκονομίας καὶ ἔφευγε μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων εἰς τὰ ὄρη, πρὸς τὴν προσηνεστέραν γειτονίαν τῆς ὕαινης καὶ τῆς τίγριδος. Πολλὰ ἐπαρχίαι ἐξησφάλιζον τοὺς καρποὺς αὐτῶν διὰ πληρωμῆς λύτρων. Καὶ αὐτὸ τὸ ἐλεεινὸν φάσμα τὸ ὁποῖον ἔφερεν ἐτι τὸν αὐτοκρατορικὸν τίτλον κατεδέχθη νὰ πληρώσῃ τὸ ἐπονείδιστον τοῦτο βραβεῖον τῆς ληστείας. Τὰ πυρὰ ἐνὸς τῶν ἀρπάγων ἐκείνων ἡγεμόνων ἐθεάθησαν ἀπὸ τὰ τεῖχη τῶν Δελικῶν βασιλείων. Ἐτερος δὲ συνεπαγόμενος τὸ πολυάριθμον αὐτοῦ ἱππικόν, ἐπέσκηπτε καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν εἰς τοὺς ὄρους τῆς Βεγγάλης. Καὶ αὗται αἱ ἀποθήκαι τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐμπορείων ἐκινδύνευον· αὐδὲ συνεπληρώθησαν ἐτι ἑκατὸν ἐνιαυτοὶ ἀφ' οὗ ἔθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ ὀχυρωθῇ ἡ Κλκχούττα κατὰ τῶν ἱππέων τῆς Βεράρης, καὶ τὸ ὄνομα τῆς Μαραττικῆς τάφρου σώζει μέχρι τῆς σήμερον τὴν μνήμην τοῦ κινδύνου ἐκείνου.

Οἱ δὲ ἀντιβασιλεῖς τοῦ Μογεῦλ ὅσοι διετήρησαν τὴν ἀρχὴν, ἀπέβησαν ἀνεξάρτητοι. Ναὶ μὲν ἀνεγνώριζον πάντοτε διὰ λόγων τὴν ἀνωτέραν κυριαρχίαν τοῦ Ταμερλανικοῦ οἴκου, ἀπαραλλάκτως καθὼς ὁ Κόμης τῆς Φλανδρίας ἢ ὁ δούξ τῆς Βουργουνδίας ἀνεγνώριζον τὴν ὑπερτάτην κυριαρχίαν τοῦ ἀσθενεστέρου καὶ μικροτέρου τῶν τελευταίων Καρολιδῶν· ναὶ μὲν ἐπεμπον ἐτι ἐκ διαλειμμάτων δῶρά τινα εἰς τὸν ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι κυριάρχῃ των· ἀληθῶς ὅμως δὲν ἦσαν πλέον τοποτηρηταὶ παυόμενοι κατ' ἀρέσκειαν, ἀλλ' ἀνεξάρτητοι καὶ κληρονομικοὶ ἡγεμόνες. Τοιούτοτρόπως παρήχθησαν οἱ μεγάλοι Μουτουλμανικοὶ οἴκοι, οἵτινες πρότερον ἤρχον τῆς Βεγγάλης, καὶ τῆς Καρνατίκης, καὶ οἱ ἄλλοι ἐκεῖνοι οἱ ἄχρι τοῦδε, εἰ καὶ ὡς ὑποτελεῖς, μετερχόμενοι ἐτι μέχρι τινὸς εἰς Λυκκνοούβην καὶ εἰς Ὑδεραβάδην (Ὑδεραβάδῃ εἶναι πιθανώτατα ἡ Ἰππόκουρα τῶν ἀρχαίων) τὸ κράτος τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος.

Ἡμελλε νὰ τελειώσῃ ἡ σύγχυσις αὕτη; ἔμελλεν ἄρ' αὖ γὰρ ὁ ἀγὼν νὰ διαρκέσῃ ἑκατονταετηρίδας ὅλας; ἔμελλε νὰ καταπαύσῃ διὰ τῆς συστάσεως νέας τινὸς μεγάλης Μοναρχίας; τίς ἄρα ἐπέπρωτο νὰ ἄρξῃ τῆς Ἰνδικῆς, ὁ Μουτουλμᾶνος ἢ ὁ Μαραττης; Ἡ μήπως ἕτερός τις Βαβέρ, ἀπὸ τῶν ὀρέων κατερχόμενος, ἔμελλεν νὰ ὀδηγήσῃ τὰς τολμηρὰς φυλάς τοῦ Καβούλ καὶ τοῦ Χορασάν κατὰ τῆς πλουσιωτέρας ἐκείνης ἀλλ' ὀλιγώτερον μαχίμου γενεᾶς; Οὐδὲν τῶν συμβεβηκότων τούτων ἐφαίνετο ἀπίθανον. Ἀλλὰ οὐδεὶς βεβαίως ἄνθρωπος, ὅσω ὀξυδερκής καὶ ἂν ὑποτεθῇ, εἰμπόρει νὰ θεωρήσῃ ὡς δυνατόν, ὅτι ἐμπορικὴ ἐταιρεία, ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς διὰ 15000 θαλασσιῶν μιλίων κεχωρισμένη, καὶ ἐν τῇ Ἰνδικῇ μὴ κατέχουσα εἰμὴ ὀλίγα τινα πλῆθρα γῆς ἐπὶ σκοπῷ ἐμπορίας, θέλει κατορθώσῃ, ἐν διαστήματι βραχυτέρῳ τῶν 100 ἐνιαυτῶν, νὰ ἐκτείνῃ τὸ κράτος αὐτῆς ἀπὸ τῆς Κομαρίας ἄκρας (κατὰ Πτολεμαῖον, σήμερον Car Komorin) μέχρι τῶν ἀγίδων χιόνων τοῦ Ἡμωδοῦ ὄρους (Himalaya), ὅτι θέλει ἀναγκάσει Μαραττας καὶ Μωαμεθανοὺς, νὰ λησμονήσωσι τὰς ἀμοιβαίας αὐτῶν ἐριδας, διὰ νὰ ὑποταχθῶσιν ἀπὸ κοινοῦ εἰς αὐτήν· ὅτι ἔμελλε νὰ δαμάσῃ καὶ αὐτὰς τὰς ἀγρίας ἐκείνας φυλάς, αἵτινες εἶχον ἀντισταθῇ εἰς τὸν ἰσχυρότατον τῶν Μογούλων, καὶ ὅτι μὴ ἀρκουμένη εἰς τὸ νὰ ἐνώσῃ ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῆς 106 ἑκατομμύρια ψυχῶν, θέλει προαγάγῃ τὰ νικηφόρα αὐτῆς ὅπλα πολὺ μὲν ἀνατολικώτερον τοῦ ποταμοῦ Βραχμαπούτρα (Buggamooter) καὶ πολὺ δυτικώτερον τοῦ Ὑδάσπου, ἐπιβάλλουσα τὴν θέλησίν της εἰς τὰς πύλας τῆς Αὔας (πρωτευούσης τῆς Βιρμανικοῦ κράτους τοῦ κειμένου εἰς τὴν ἐκτὸς Γάγγου Ἰνδικήν) καὶ ἀναδιβάλλουσα τοὺς ὑποτελεῖς αὐτῆς εἰς τὸν θρόνον τοῦ Κανδαχάρ (ἐν τῇ ἀνατολικῇ Περσίᾳ).

Πρῶτος ἀνεγνώρισεν, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἰδρυθῇ εὐρωπαϊκὸν κράτος ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς Μογουλικῆς Μοναρχίας, ὁ Δυπλείξιος. Τὸ ἀκοίμητον, τὸ εὐφυές, τὸ πολυμήχανον αὐτοῦ πνεῦμα εἶχε βάλει κατὰ νοῦν τὸ βούλευμα τοῦτο, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν οἱ ἐπιτηδείοι ὑπάλληλοι τῆς Ἀγγλικῆς ἐταιρείας δὲν ἐνησχο-

λοῦντο εἰμὴ περὶ φορτωτικὰς καὶ περὶ τιμολόγια πραγματειῶν. Καὶ δὲν περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ συλλάβῃ μόνον τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀλλ' ἐμελέτησεν ἀκριβῶς καὶ τίνι τρόπῳ δύναται νὰ ἐπιτύχῃ αὐτοῦ. Ἐνόησε δὲ καλῶς, ὅτι ἡ μεγίστη δύναμις τὴν ὁποίαν εἰμπορῶν νὰ συγκροτήσωσιν οἱ Ἴνδοι ἡγεμόνες δὲν εἶναι ἐνὰμιλλος ὁμίλου εὐαρίθμου μὲν, ἀλλὰ ἐξησκημένου τὴν στρατιωτικὴν τέχνην τῆς δύσεως καὶ ὁδηγούμενου ὑπὸ ἀνδρῶν ἐμπείρων περὶ τὴν τακτικὴν ἐπιστήμην. Ἐνόησε πρὸς τοῦτοις, ὅτι οἱ Ἰθαγενεῖς τῆς Ἰνδικῆς ἠδύνατο, ὑπὸ εὐρωπαϊκῶν ἡγεμόνων, νὰ συγκροτήσωσι στρατὸν, τῶν ὁποίων ὁ Φρεδερίκος ὁ μέγας καὶ ὁ Γάλλος στρατάρχης τῆς Σαξονίας ἤθελον θεωρήσει καύχημα αὐτῶν νὰ ἄρχωσιν. Ἐνόητε τελευταῖον, ὅτι ἡ ἀσφαλεστέρα καὶ ἡ ἀρμυδιωτέρα ὁδὸς, δι' ἧς Εὐρωπαῖος τυχοδιώκτης ἠδύνατο νὰ κυριαρχήσῃ ἐν τῇ Ἰνδικῇ, ἦτο νὰ κατορθώσῃ νὰ ὁδηγῇ τὰ κινήματα κένενος τῶν λαμπρῶν ἐκείνων νευροσπαστῶν τὰ ὁποῖα ἔφερον τὸν τίτλον τοῦ Ναβῶβ ἢ τοῦ Νιζάμ καὶ νὰ ὁμιλῇ διὰ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Τὰ μηχανήματα τοῦ τε πολέμου καὶ τῆς πολιτικῆς, τὰ ὁποῖα ὀλίγους ἐνιαυτοὺς βραδύτερον μετεχειρίσθησαν οἱ Ἀγγλοὶ μετὰ πλείστης ἐπιτυχίας, ἐπενοήθησαν κατὰ πρῶτον καὶ ἐβλήθησαν εἰς ἐνέργειαν ὑπὸ τοῦ ἀγγλινουστᾶτου καὶ φιλοδόξου ἐκείνου Γάλλου.

Τὰ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν εἶχον οὕτως, ὥστε πᾶσα ἐπίθεσις ἠδύνατο νὰ εὕρῃ τὴν πρόφασιν αὐτῆς εἴτε ἐν τοῖς ἀρχαίοις νόμοις, εἴτε ἐν τῇ νεωτέρᾳ πράξει. Ἀπαντα τὰ δικαιώματα περιέστησαν εἰς παντελὴ σύγχυσιν καὶ ἀβεβαιότητα, οἱ δὲ Εὐρωπαῖοι, οἱ ἀναμιχθέντες εἰς τὰς τῶν Ἰθαγενῶν ἐριδας, ἐτύγχυσαν τὴν σύγχυσιν ταύτην, ἐφαρμόσαντες εἰς τὴν Ἀσιανὴν πολιτικὴν τὸ δημόσιον δίκαιον τῆς δύσεως καὶ ἀναλογίας ληφθείσας ἀπὸ τοῦ φεουδαλικοῦ πολιτεύματος. Ὁ ἔχων συμφέρον νὰ μεταχειρισθῇ Ναβῶβ τινὰ ὡς ἡγεμόνα ἀνεξάρτητον εἶχεν ἰσχυρὸν πρὸς τοῦτο λόγον τοῦτον, ὅτι ὁ Ναβῶβ ἐκεῖνος ἦτο πραγματικῶς ἀνεξάρτητος. Ὁ δ' ἔχων πάλιν συμφέρον νὰ μεταχειρισθῇ αὐτὸν ὡς ἀπλοῦν τοποτηρητὴν τῆς Δελικῆς αὐλῆς, μηδεμίαν εἶχε πρὸς τοῦτο δυσκολίαν, διότι θεωρητικῶς τὸ πρᾶγμα εἶχεν οὕτως. Ὁ ἔχων τελευταῖον συμφέρον νὰ θεωρήσῃ τὸ ἀξίωμα τοῦτο ὡς κληρονομικόν, ἢ ὡς ἰσόβιον μόνον ἢ καὶ μόνον ὡς ἐξηρητημένον, κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς ἀρεσκείας τοῦ Μογούλ, εἶχε λόγους καὶ προφάσεις ν' ἀναφέρῃ ὡς πρὸς ἐκάστην τῶν ἐκδόσεων τούτων. Ἡ μερίς ἡ ἔχουσα εἰς χεῖράς της τὸν κληρονόμον τοῦ Βαβέρ ἀπεφαίνετο αὐτὸν ὡς τὸν ἀναμφισβήτητον, τὸν νόμιμον, τὸν ἀπεριόριστον κυριάρχην, εἰς δὲ πᾶσαι αἱ δευτερεύουσαι ἀρχαὶ ὠφείλον ὑποταγῇ. Ἡ δὲ μερίς κατὰ τῆς ὁποίας ἡ προηγουμένη μετεχειρίζετο τὸ ὄνομά του, δὲν ἐστρεφεῖτο εὐλογοφανῶν προφάσεων εἰς τὸ νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι τὸ κράτος ἦτο πράγματι διαλελυμένον, καὶ ὅτι εὐλογον μὲν βεβαίως ἦτο νὰ τιμᾶται ὁ Μογούλ ὡς λείψανον σεβαστὸν παρεληλυθυίας τάξεως πραγμάτων, ἀλλ' ἄτοπον παντάπασιν καὶ τὸ νὰ θεωρῆται ὡς πραγματικὸς κυριάρχης τῆς Ἰνδικῆς.

Τὸ ἔτος 1748 ἀπεβίωσεν εἰς τῶν ἰσχυροτάτων νέων τῆς Ἰνδικῆς ἡγεμόνων, ὁ μέγας Νιζάμ ἢ Μοῦλκ ἀντιβασιλεὺς Δεκάνης (Δαχινάβαδου) καὶ τὸ κράτος αὐτοῦ μετεβιβάσθη εἰς τὸν υἱόν του, Ναζὶρ Δζούγγ. Ἐκ δὲ τῶν ἐπαρχιῶν ὅσαι ἦσαν ὑποτεταγμέναι εἰς τὸν ἀνώτερον τοῦτον ἀξιωματικόν, ἡ Καρνατίκη ἦτον ἡ πλουσιωτάτη καὶ ἐκτενεστάτη, καὶ διοικεῖτο ὑπὸ γηραιοῦ τινος Ναβῶβ, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα διέφθειραν οἱ Ἀγγλοὶ εἰς Ἀναυερδὺν Χάν.

Ὑπῆρχον ἐν τούτοις ἀντίζηλοι τοῦ τε ἀντιβασιλέως καὶ τοῦ διοικητοῦ τῆς ὑποτεταγμένης ἐπαρχίας. Ἐγγονός τις τοῦ Νιζάμ ἢ Μοῦλκ, ὁ Μιρζαφᾶ Δζούγγ, παρέστη ὡς ἀνταγωνιστὴς τοῦ Ναζὶρ Δζούγγ. Ὁ δὲ Χούνδα Σαχίβ, γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ προηγουμένου τινος Ναβῶβ τῆς Καρνατίκης, διημιφισθῆται τὸ δικαίωμα τοῦ Ἀναυερδὺ Χάν. Ἐπειδὴ, ὡς προεῖρηται, τὸ Ἰνδικόν δίκαιον ἦτο παντάπασιν ἀόριστον καὶ ἀσαφές, καὶ ὁ Μιρζαφᾶ Δζούγγ, καὶ ὁ Χούνδα Σαχίβ εὐκολον ἦτο νὰ ἀνεύρωσι λόγον τινὰ ἔχοντα τὴν ἐπιφάνειαν νομικῆς ἀξιώσεως, ἐπειδὴ δὲ ἡ κοινωνία ἦτον ὅλως παραλελυμένη, δύσκολον δὲν ἦτον εἰς αὐτοὺς νὰ ἀνεύρωσι τυχοδιώκτας τινὰς προθύμους νὰ ἀκολουθήσωσι τὰς σημείας των. Ὅθεν ἤνωσαν τὰ συμφέροντά των, ἐνέβαλον εἰς Καρνατίκην καὶ ἐζήτησαν τὴν συνδρομὴν τῶν Γάλλων, τῶν ὁποίων πολλὴ ἦτον ἡ ἐπὶ τῆς Κορομανδελικῆς παραλίας φήμη διὰ τὴν κατὰ τῶν Ἀγγλῶν ἐπιτυχίαν ἐν τῷ πρὸ μικροῦ γενομένῳ πολέμῳ.

Οὐδὲν ἀρεστότερον ἠδύνατο νὰ συμβῇ εἰς τὸν πανοῦργον καὶ φιλόδοξον Δυπλεῖξιον. Τῶντι ἐπαγωγιστάτη ἦτον ἡ ἐλπίς τοῦ νὰ ἐγκαταστήσῃ αὐτὸς τὸν Ναβῶβ τῆς Καρνατίκης, νὰ δημιουργήτῃ αὐτὸς τὸν ἀντιβασιλέα τῆς Δεκάνης καὶ ἐν ὀνόματι αὐτῶν νὰ ἄρξῃ ἀπάσης τῆς μεσημβρινῆς Ἰνδικῆς. Συνεμάχησε λοιπὸν μετὰ τῶν μνηστήρων ἐκείνων καὶ ἐπεμψεν εἰς ὑποστήριξίν των 400 Γάλλους στρατιώτας καὶ 2000 κατὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν στρατιωτικὴν τέχνην γεγυμνασμένους Σεπούους. Συγκροτηθείσης δὲ μάχης, οἱ Γάλλοι διεκρίθησαν λαμπρῶς, ὁ Ἀναυερδὺς Χάν ἠττήθη καὶ ἐφονεύθη, ὁ υἱὸς του Μαχομέτ Ἀλῆς διέφυγε μετὰ ὀλίγων λειψάνων τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ εἰς Τριτοχινόπολιν, οἱ δὲ νικηταὶ ἐγένοντο διὰ μιᾶς κύριοι ὅλοκληρου σχεδὸν τῆς Καρνατίκης.

Τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ μόνον τοῦ μεγαλείου τοῦ Δυπλεῖξιου. Μετὰ τινὰς μῆνας ἀγώνων, διαπραγματεύσεων καὶ βραδιουργιῶν, ἡ ἐπιτηδειότης καὶ ἡ εὐτυχία αὐτοῦ ἐφαίνοντο παντοῦ ὑπερισχύουσαι. Ὁ Ναζὶρ Δζούγγ ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν ἰδίων ὁπαδῶν, ὁ δὲ Μιρζαφᾶ Δζούγγ κατέστη κύριος τῆς Δεκάνης καὶ ὁ θρίσμβος τῶν Γαλλικῶν ὅπλων καὶ τῆς Γαλλικῆς πολιτικῆς ἦτο πλήρης. Εἰς Πονδίχερυν ἐπεκράτει χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις, κανονοβολισμοὶ ἀνῆγγελλον τὰ κατορθώματα ἐκεῖνα καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐψάλλοντο δοξολογίαι. Ὁ δὲ Νιζάμ ἦλθε νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς συμμάχους του καὶ ἡ τελετὴ τῆς ἐγκαθιδρύσεώς του ἐτελέσθη μετὰ πλείστης πομπῆς. Ὁ Δυπλεῖξις, περιβεβλημένος τὴν στολὴν τὴν ὁποίαν φέρουσι παρὰ Μωαμεθανοῖς οἱ ἐν τέλει, εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ἐν τῷ

αὐτῷ μετὰ τοῦ Νιζάμ φορεῖται καὶ εἰς τὴν ἐπακολουθήσαν πανήγυριν προέσταιτο ἀπάσης τῆς αὐλῆς· ἐπετράπη δὲ ἰσχύον μεγαλητέραν καὶ αὐτῆς τῆς τοῦ Χούνδα Σαχίβ ἰσχύος, καὶ προεχειρίσθη κυβερνήτης τῆς Ἰνδικῆς ἀπὸ τοῦ Μαισώλου ποταμοῦ (οὗτω καλεῖται αὐτὸν ὁ Πτολεμαῖος, σήμερον δὲ ὀνομάζεται Kistnah ἢ Krichna) μέχρι τῆς Κομαρίας ἁκρας, ἥτοι χώρας ἐχούσης ἴσην σχεδὸν ἑκτασιν μὲ τὴν τῆς Γαλλίας, καὶ ἀνεγνωρίσθη στρατηγὸς 7000 ἱππέων· ἐψηφίσθη δὲ, ὅτι ἐν Καρνατίκῃ οὐδὲν θέλει ὑπάρξει νομισματοκοπεῖον ἄλλο παρὰ τὸ τῆς Πονδιχέρους· καὶ ἐν γὰρ μέρος τῶν θησαυρῶν ὅσους εἶχον σωρεύσει αἱ προηγουμένοι τῆς Δεκάνης ἀντιβασίλεις εἰσῆλθον ἡδη εἰς τὰ κιβώτια τοῦ Γάλλου διοικητοῦ, ὥστε ἐβρέθη, ὅτι παρέλαβε 200,000 λιρῶν στερλινῶν εἰς χρυσόν, ἐκτὸς πολλῶν πολυτίμων λίθων. Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι αἱ πρόσοδοί του ἦσαν ἤδη ἀπεριόριστοι, διότι ἤρχε σχεδὸν ἀπολύτως 30 ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, οὐδεμίαν δὲ χρηματικὴν ἢ ἄλλην ἀμοιβὴν ἢ δύνατό τις νὰ ἐπιτύχῃ παρὰ τῆς κυβερνήσεως εἰμὴ διὰ τῆς μεσιτείας του, καὶ ὁ Νιζάμ οὐδεμίαν ἀνεγνώσκεν ἀναφορὰν παρ' αὐτοῦ μὴ ὑπογραφείσαν.

Ὁ Μιρζαφά Δζούγγ δὲν ἔζησε πολὺ μετὰ τὴν ἀνυψώσιν του· ἀλλ' ἕτερος ἡγεμὼν τοῦ αὐτοῦ οἴκου, ἀνυψωθείς διὰ τῆς Γαλλικῆς ἐπιβρότης εἰς τὸν θρόνον, ἐπεκύρωσεν ἀπάσας τὰς ὁμολογίας τοῦ προκατόχου. Ὁ Δυπλεξίος ἦτον ἤδη ὁ κραταιότατος ἐν τῇ Ἰνδικῇ κυριάρχης· οἱ ὁμογενεῖς του ἐκαυχῶντο, ὅτι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς Δελικοῖς βασιλείαις εὐλαβῶς ἐπροφέρετο. Οἱ ἰθαγενεῖς ἀπέβλεπον μὲ ἐκστασιν πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἐξουσίας τὴν ὁποίαν Εὐρωπαῖος τυχοδιώκτης, ἐν τῷ βραχεῖ διαστήματι τεσσάρων ἐνιαυτῶν, κατεσκεύασεν εἰς τὴν Ἀσίαν. Οὐδὲ ἤρκετο ὁ δοξομανὴς Γάλλος εἰς τὸ πρᾶγμα τῆς ἀρχῆς· ἀλλ' ἐπέθυμαι νὰ ἐπιδεικνύῃ εἰς τοὺς ὑπηκόους αὐτοῦ καὶ εἰς τοὺς ἀντιζήλους μετ' ἀλλοζονείας πλείστης τὸ μεγαλεῖόν του. Ὅθεν ἀπεφάτισε νὰ ἐγείρῃ πλησίον τοῦ χώρου ὅπου ἡ πολιτικὴ αὐτοῦ ἐπέτυχε τὸν κύριον αὐτῆς θρίαμβον διὰ τῆς πτώσεως τοῦ Ναζίρ Δζούγγ καὶ τῆς ἀνυψώσεως τοῦ Μιρζαφά, στήλην, εἰς τῆς ὁποίας τὰς τέσσαρας πλευράς, τέσσαρες πομπώδεις ἐπιγραφαί, εἰς τέσσαρας γλώσσας ἐμελλον νὰ ἀναγγέλλωσι τὸ κλέος αὐτοῦ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. Νομισματοδόμημα φέροντα τὰ σύμβολα τοῦ κατορθώματος αὐτοῦ παρακατετεθησαν ὑπὸ τὸν θεμέλιον λίθον τῆς μεγαλοπρεποῦς ταύτης στήλης, κύκλῳ δὲ αὐτῆς ἠγέρθη πόλις φέρουσα τὸ ἀγέρωχον ὄνομα Duplex Fatihabat, ὅπερ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον Δυπλεξίου Νικόπολις.

Οἱ Ἀγγλοὶ ἐπραξαν μὲν ἀσθενεῖς τινας καὶ ἀμφιβόλους ἀποπειράς πρὸς ἀναστολὴν τῆς βαγδαίας καὶ λαμπρᾶς ταύτης πρὸς τὰ πρόσω φορᾶς τῆς ἀντιζήλου ἐταιρείας καὶ ἐξηκολούθησαν θεωροῦντες τὸν Μαχομέτ Ἀλῆν ὡς Ναβὼβ τῆς Καρνατίκης· ἀλλὰ τὸ κράτος τοῦ Μαχομέτ Ἀλῆ τούτου συνέκειτο ἁπλῶς ἀπὸ τῆς Τριτσχινοπόλεως, ἡ δὲ Τριτσχινοπόλις ἐπολιορκεῖτο ἤδη ὑπὸ τοῦ Χούνδα Σαχίβ καὶ τῶν ἐπικουρικῶν αὐτοῦ Γαλλικῶν στρατευμάτων. Ἡ

διάλυσις τῆς πολιορκίας ἐφαίνετο ἀδύνατος· ἡ μικρὰ δύναμις ἡ ἐν Μαδράσῃ τότε εὐρισκομένη οὐδένα εἶχε στρατηγόν. Ὁ ταγματάρχης Λαουρέγκιος εἶχεν ἐπανελθεῖ εἰς Ἀγγλίαν, οὐδεὶς δὲ ἀξιωματικὸς ὁμολογούμενης ἱκανότητος ὑπελείπετο ἐν τῇ ἀποικίᾳ. Οἱ ἰθαγενεῖς εἶχον συνειθίσει νὰ θεωρῶσι μὲ περιφρόνησιν τὸ ἰσχυρὸν ἔθνος τὸ ὁποῖον ἐμελλε μετ' ὀλίγον νὰ τοὺς δαμάσῃ καὶ νὰ ἄρξῃ αὐτῶν. Εἶδον τὴν Γαλλικὴν σημαίαν κυματίζουσαν ἐπὶ τοῦ φρουρίου τοῦ Ἀγ. Γεωργίου· εἶδον τοὺς προϊσταμένους τοῦ Ἀγγλικοῦ ἐμπορείου ἐν θρίαμβῳ διὰ τῶν ὁδῶν τῆς Πονδιχέρους ἀγομένους· εἶδον τὰ ὄπλα καὶ βουλευμάτα τοῦ Δυπλεξίου ἀπανταχοῦ εὐδοούμενα, ἐνῶ ἡ ἀντίστασις, τὴν ὁποίαν αἱ ἐν Μαδράσῃ ἀρχαὶ ἐπεχείρησαν εἰς τὴν πρόοδόν του, εἰς οὐδὲν ἄλλο ἐχρησίμευσεν εἰμὴ εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ μὲν ἐκδηλον τὴν ἀσθένειαν αὐτῶν, τὴν δὲ φήμην αὐτοῦ νὰ ἀνυψώσῃ. Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα ὅτε τὸ θάρρος καὶ ἡ μεγαλοφυΐα ἀκατονομάστου Ἀγγλοῦ νεανίου ἐτέραν ἔδωκαν εἰς τὴν τύχην ῥοπήν.

Ὁ Κλίβης ἦτο τότε εἰκοσιπενταετής· ἀφοῦ δὲ ἐπὶ τινα χρόνον ἐταλαντεύθη μεταξὺ ἐμπορικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ βίου, εἶχε λάβει τελευταῖον θέσιν μετέχουσιν ἀμφοτέρων τῶν σταδίων, τὴν θέσιν καταλυματίου μὲ βαθμὸν λοχαγοῦ. Ἡ δυσχέρεια τῶν περιστάσεων ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ ἀναπτύξῃ ἀπάσας τὰς διανοητικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Παρέστησε δὲ εἰς τοὺς προϊσταμένους, ὅτι ἂν δὲν ἀγωνισθῶσι σπουδαίως, ἡ Τριτσχινοπόλις θέλει πέσει εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, ὁ οἶκος τοῦ Ἀναυερδὺ Χάν θέλει καταλυθῇ, οἱ δὲ Γάλλοι θέλουν ἀποβῇ οἱ ἀληθεῖς κύριοι ἀπάσης τῆς Ἰνδικῆς Χερσονήσου· ὅθεν ἀπαραίτητον εἶναι νὰ ἐπιχειρήσωσι γενναῖόν τι πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ κακοῦ· φρονεῖ δὲ, ὅτι, ἂν ἐπιτεθῶσι κατὰ τοῦ Ἀρχότου, τῆς πρωτεύουσας τῆς Καρνατίκης, καὶ μάλιστα ἀγαπητῆς τοῦ Ναβὼβ πόλεως, δὲν εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιφέρωσι τὴν διάλυσιν τῆς πολιορκίας τῆς Τριτσχινοπόλεως. Οἱ προϊστάμενοι τῆς Ἀγγλικῆς ἀποικίας, οἵτινες πολὺ ἤδη ἐταράσσοντο διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Δυπλεξίου καὶ ἐφοβοῦντο, ὅτι ἐκρηγνύμενον νέου μετὰ τὴν Γαλλίαν καὶ Ἀγγλίαν πολέμου, ἡ Μαδράσῃ θέλει ἀμέσως κυριευθῇ καὶ καταστραφῇ, ἐνέχριναν τὸ σχέδιον τοῦ Κλίβου καὶ ἀνέθεσαν εἰς αὐτὸν τὴν ἐκτέλεσιν, ἐπιτρέψαντες εἰς τὸν νέον λοχαγὸν 200 Ἀγγλους στρατιώτας καὶ 300 κατ' Εὐρωπαϊκὸν τρόπον ὀπλισμένους καὶ πειθαρχοῦντας Σεπαῖους. Ἐκ τῶν ὀκτὼ ἀξιωματικῶν, οἵτινες ἤρχον ὑπ' αὐτὸν τοῦ μικροῦ τούτου τάγματος, δύο μόνον παρευρέθησαν ποτε εἰς μάχην καὶ τέσσαρες ἐκ τῶν ὀκτὼ ἦσαν ὑπάλληλοι τῆς ἐταιρείας οἵτινες, κατὰ τὸ παραδειγμα τοῦ Κλίβου, ἀντήλλαξαν τὴν στρατιωτικὴν ἀντὶ τῆς πολιτικῆς ὑπηρεσίας. Ὁ καιρὸς ἦτο θυελλώδης, ἀλλ' ὁ Κλίβης ἐσπευσεν, ἀνὰ μέσον τῶν κεραυνῶν, τῶν ἀστραπῶν καὶ τῶν ὑετῶν, ἐπὶ τὰς πύλας τοῦ Ἀρχότου τοῦ ὁποῖου ἡ φρουρὰ, ὑπὸ πανικοῦ κυριευθεῖσα φόβου, ἐξεχώρησε τοῦ φρουρίου, ἀμαχητὶ ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν καταληφθέντος.

Ἀλλ' ὁ Κλίβης ἤξευρε κάλλιστα, ὅτι δὲν θέλει μεί-

νει κύριος ανενόχλητος της κατακτήσεως αὐτοῦ· ὅθεν ἤρχισεν ἀμέσως νὰ συλλέγῃ τροφάς, νὰ κατασκευάζῃ προχώματα καὶ νὰ προπαρασκευάζεται εἰς τὸ νὰ ὑπομείνῃ πολιορκίαν. Ἡ φρουρά, ἣτις ἐδραπέτευσεν, ἅμα πλησιάσαντος αὐτοῦ, συνελθοῦσα ἤδη ἀπὸ τοῦ τρόμου καὶ, διὰ πολυαριθμοῦ ἐπικουρίας, τὴν ὁποίαν ἀπὸ τῆς πέριξ χώρας ἐλάβεν, εἰς στρατὸν 3000 ἀνδρῶν συγκροτηθεῖσα, περιετοιχίσαι στενῶς τὴν πόλιν. Ὁ δὲ Κλίβης ἐκβάλλει ἀπὸ τοῦ φρουρίου περὶ μέσας νύκτας, ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ στρατοπέδου ἃ προσδοκῆτως, φονεύει πολλοὺς, τοὺς δὲ λοιποὺς διαλύει καὶ ἀνακάμπτει εἰς τοὺς σταθμοὺς αὐτοῦ, μηδένα ἀποβαλὼν ἄνδρα.

Ἄμα ἡ περὶ τῶν συμβεβηκότων τούτων ἀγγελία ἐφθάσεν εἰς τὸν Σούνδα Σαχίβ, ὅστις, μετὰ τῶν Γάλλων αὐτοῦ συμμάχων, ἐπολιόρκει τὴν Τριτοσχινόπολιν, οὗτος ἐξέπεμψεν ἀμέσως ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου αὐτοῦ εἰς Ἀρκότον τετρακισχιλίους ἄνδρας, εἰς οὓς προσετέθησαν μετ' ὀλίγων τὰ λείψανα τοῦ ὑπὸ τοῦ Κλίβου διαλυθέντος στρατοῦ. Προστούτοις ἐνισχύθησαν καὶ διὰ 2000 ἀνδρῶν ἀπὸ Οὐελλόρης σταλέντων καὶ διὰ τῆς ἐτι ἀξιολογωτέρας προσθήκης 150 Γάλλων στρατιωτῶν, τοὺς ὁποίους ἐπέμψεν ὁ Δουπλεξίος ἀπὸ Πονδίχερον· τοῦ δὲ ὅλου αὐτοῦ στρατοῦ, συμποσυνμένου ἤδη εἰς μυρίους ἄνδρας, ἐστρατήγει ὁ τοῦ Χούνδα Σαχίβ υἱὸς Ράδζα Σαχίβ.

Ὁ Ράδζα Σαχίβ ὥρμησε ἐπὶ τὸ φρούριον τοῦ Ἀρκότου τὸ ὁποῖον μηδὲν ἔφαινετο εἰς κατάστασιν νὰ ὑπομείνῃ πολιορκίαν. Τὰ τεῖχη ἦσαν σαθρά, αἱ τάφοι ξηραὶ, τὰ προχώματα ἰσχνότερα ἢ ὥστε φέρειν πυροβόλα, τὰ ὀχυρώματα ταπεινότερα ἢ ὥστε καλύπτειν ἀποχρώντως τοὺς στρατιώτας. Ἡ μικρὰ φρουρά, διὰ τυχαίων περιστατικῶν, ἀπέβη ἐτι μικρότερα διότι δὲν συνέκειτο ἤδη εἰμὴ ἀπὸ 120 Εὐρωπαίους καὶ 200 Σαπούους, καὶ δὲν εἶχεν εἰμὴ τέσσαρας ἀξιωματικούς· αἱ τροφαὶ ἦσαν ὀλίγαι, ὁ δὲ ἡγεμὼν ὅστις ἐμελλε νὰ διευθύνῃ τὴν ἀμυναν ἐν μέσῳ τοσοῦτον ἀμνηστῶν περιστάσεων, ἦτο νεανίας εἰκοσιπενταετῆς μὲν τὴν ἡλικίαν, ἀνατραφεὶς δὲ διὰ νὰ κρατῇ κατάστιχα.

Πεντήκοντα ἡμέρας διήρκεσεν ἡ πολιορκία καὶ ἐπὶ πενήκοντα ἡμέρας διετέλεσεν ὁ νέος λοχαγὸς ἀμυνόμενος μετὰ καρτερίας, ἐγρηγόρευσε καὶ ἐπιτηδειότητος, ἣτις ἤθελε τιμῆται καὶ αὐτὸν τὸν πρεσβύτερον στρατάρχη τῆς Εὐρώπης. Τὸ ῥῆγμα τοῦ τεύχους ἀπέβαινε καθεκάστην μεγαλήτερον, εἰς τοιαύτας δὲ περιστάσεις πᾶς στρατὸς, τοσοῦτον ὀλίγους ἔχων τοὺς ἀξιωματικούς, ἦτο πιθανώτατον νὰ δώσῃ δείγματα ἀπειθείας, καὶ μάλιστα στρατὸς συγκείμενος ὑπὸ ἀνδρῶν διαφερόντων ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τε τὴν καταγωγὴν, τὴν γλῶσσαν, τὰ ἥθη καὶ τὸ θρησκευμα. Ἀλλ' ἡ ἀφοσίωσις τοῦ μικροῦ ἐκείνου στίφους εἰς τὸν ἡγεμόνα αὐτοῦ ὑπερέβαλε πᾶν τὸ θρυλούμενον περὶ τοῦ δεκάτου λεγεῶνος τοῦ Καίσαρος ἢ περὶ τῆς πρεσβυτέρας φρουρᾶς τοῦ Ναπολέοντος. Οἱ Σαπούοι ἦλθον πρὸς τὸν Κλίβην ὅχι διὰ νὰ παραπονεθῶσιν ἕνεκα τοῦ φειδωλοῦ αὐτῶν ὀφωνίου, ἀλλὰ διὰ νὰ προτείνωσιν, ὅτι ἅπας ὁ σῖτος πρέπει νὰ δίδεται εἰς τοὺς

Εὐρωπαίους, οἵτινες ἔχουσιν ἀνάγκην πλείονος τροφῆς ἢ οἱ Ἰθαγενεῖς τῆς Ἀσίας· εἰπον, ἀρκεῖ ἡ λεπτὴ οὐσία ἡ ἀπὸ τοῦ ὀρύζου ἐξαγομένη. Ἡ ἱστορία δὲν ἀναφέρει δεῖγμα κατανυκτικώτερον τῆς στρατιωτικῆς πίστεως ἢ τῆς ἰσχύος τὴν ὁποίαν νοῦς ἡγεμονικὸς δύναται νὰ λάβῃ ἐπὶ τοὺς πολλοὺς.

Ἡ ἐν Μαδράση κυβέρνησις ἀπεπειράθη νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν, ἀλλ' ἀπέτυχεν· ὑπῆρχεν ὁμοῦς ἐτι ἑτέρα τις ἐλπίς. Ἑξακισχιλίοι Μαράτται, ἐν μέρει στρατιῶται, ἐν μέρει λησταί, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν ἡγεμόνος ὀνόματι Μοραρί Ρούου, εἶχον μισθωθῇ ὡς ἐπικούροι τοῦ Μαχομέτ-Ἀλή· ἐπειδὴ ὁμοῦς ἐθεώρουν τὴν Γαλλικὴν δύναμιν ὡς ἀκαταγώνιστον καὶ ὡς βέβαιον τὸν θρίαμβον τοῦ Χούνδα Σαχίβ, ἐμειναν μέχρι τοῦδε ἀπρακτοὶ εἰς τὰ σύνορα τῆς Καρνατίκης. Ἀλλ' ἡ περὶ τῆς ἀμύνης τοῦ Ἀρκότου φήμη ἐξύπνισεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ναρκώσεώς των. Ὁ Μοραρί Ρούος εἶπεν, ὅτι ἄχρι τοῦδε δὲν ἐπίστευέ ποτε, ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ δύνανται νὰ πολεμήσωσι, προθύμως δὲ ἤδη θέλει τοὺς βοηθήσῃ ἅμα ἰδὼν, ὅτι ἔχουσι τὴν γενναιότητα νὰ βοηθήσωσιν ἑαυτοὺς. Ὁ Ράδζα Σαχίβ μαθὼν, ὅτι οἱ Μαράτται κινεῖνται, ἐνόμισεν ἀπαραίτητον νὰ ἐπιταχύνη τὴν κρίσιν. Καὶ πρῶτον ἐδοκίμασε τὰς διαπραγματεύσεις, προτείνας μὲν εἰς τὸν Κλίβην δῶρα μεγάλα, μετὰ περιφρονήσεως ἀποβληθέντα, ἐπαγγελλάμενος δὲ, ὅτι, ἂν αἱ προτάσεις του δὲν γίνωσι δεκταί, θέλει ἀμελλητί ὀρμήσῃ κατὰ τοῦ φρουρίου καὶ κατασφάξῃ ἅπαντας τοὺς ἐν αὐτῷ ἄνδρας, εἰς δὲ Κλίβης ἀγερῶχος ἀπήντησεν, ὅτι ὁ πατήρ τοῦ Ράδζα Σαχίβ εἶναι ἄρπαξ, ὅτι ὁ στρατὸς του εἶναι ὄχλος καθαρμάτων καὶ ὅτι καλὸν εἶναι νὰ σπεύθῃ ὠρίμως πρὶν ἢ ἐκπέμψῃ ἀνδράρια μοχθηρὰ εἰς ἐκπόρθησιν· ῥήγματος ὑπὸ Ἀγγλῶν στρατιωτῶν κατεχομένου.

Ὁ Ράδζα Σαχίβ ἀπεφάσισε νὰ ὀρμήσῃ κατὰ τοῦ φρουρίου. Ἡ ἡμέρα ἦτον ἀρμοδιωτάτη εἰς τολμηρὸν πολεμικὸν ἐπιχειρήμα, διότι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπανηγυρίζετο ἡ μεγάλη Μωαμεθανικὴ ἑορτὴ, ἡ εἰς μνήμην τοῦ Χατσάν, υἱοῦ τοῦ Ἀλή, τελουμένη. Ἡ ἱστορία τοῦ Ἰσλάμ οὐδὲν περιέχει κατανυκτικώτερον τοῦ γεγονότος τοῦ δόντος ἀφορμὴν εἰς τὴν πανηγυριν ταύτην· τὸ πένθιμον διήγημα λέγει, πῶς ὁ ἀρχηγὸς τῶν Φατιμιδῶν, ἀφ' οὗ ἐπεσον πέριξ αὐτοῦ ἅπαντες οἱ γενναῖοι σύντροφοί του, ἐπὶ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ πόσιν ὕδατος καὶ εἶπε τὴν τελευταίαν αὐτοῦ προσευχὴν, πῶς οἱ φονεῖς περιήγαγον ἐν θρίμβῳ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, πῶς ὁ τύραννος ἐπληξέ διὰ τῆς βακτηρίας του τὰ νεκρά ἐκείνου γεῖλη καὶ πῶς ὀλίγοι τινὲς γηραιοὶ ἄνδρες μετὰ δακρύων ἐνεθυμοῦντο, ὅτι εἶχον ἰδεῖ ποτε τὰ γεῖλη ἐκεῖνα ἐντετυπωμένα εἰς τὰ χεῖλη τοῦ προφήτου. Μετὰ παρέλευσιν 12 περίπου ἑκατονταετηρίδων, ἡ ἀμφιετηρὶς τῆς πανηγύρεως ταύτης παρήγαγε τὰ ἀγριώτερα καὶ θλιβερώτερα αἰσθήματα εἰς τὰ στήθη τῶν πιστῶν Μουσουλμάνων τῆς Ἰνδικῆς· διότι εἰς τοσοῦτον μανίας καὶ ὀδυρμῶν παρωξύνθησαν, ὥστε τινὲς, μόνον ὡς ἐκ τοῦ πνευματικοῦ ἐκείνου πυρετοῦ, παρέδωκαν τὸ πνεῦμα. Ἐπίστευον δὲ ἅπαντες, ὅτι πᾶς ὅστις, διαρκούσης τῆς

πανηγύρεως ταύτης, πέση μαχόμενος κατὰ τῶν ἀπίστων, θέλει διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐξαλείψει ἅπαντα τῆς ζωῆς αὐτοῦ τὰ ἁμαρτήματα καὶ μεταβῇ ἀμέσως εἰς τοὺς παραδείτους τῶν Οὐρίδων. Τότε λοιπὸν ὁ Ράδζα Σαχίβ ἀπεράσισε νὰ ὁρμήσῃ ἐπὶ τὸ Ἄρκοτον. Ἐρεθιστικαὶ ὕλαι συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ ἐξαίρῳσιν ἔτι μᾶλλον τὸν θρησκευτικὸν ζήλον καὶ οἱ πολιορκηταί, μεθύοντες ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ, καὶ ὑπὸ βεταλῶν μεθύοντες, ὥρμησαν μανικῶς ἐπὶ τὰ τεῖχη.

Ὁ Κλίδης εἶχε λάβει κρυφίως τὴν περὶ τοῦ σχεδίου εἰδησιν, εἶχε δικταῖς τὰ δέοντα, καὶ, κεκμηκώς ὑπὸ τοῦ κόπου, ἐρρίφθη εἰς τὴν κλίνην του. Ἡγέρθη δὲ ἀκούσας τὸ σημεῖον τῆς ἐφόδου καὶ ἐν ἀκαρεὶ εὐρέθη εἰς τὴν θέσιν του. Ὁ ἐχθρὸς ὥρμηται, προελαύνων ἐλέφαντας, τῶν ὁποίων τὰ μέτωπα ἦσαν ἐξωπλισμένα μὲ σιδηρὰ πέταλα, καὶ ἐλπίζων ὅτι αἱ πύλαι τοῦ φρουρίου θέλουν ἐνδώσει εἰς τὴν καταφορὰν τῶν ἐμβίων ἐκείνων πολιορκητικῶν μηχανῶν. Ἀλλὰ τὰ πελώρια θηρία, ἅμα αἰσθανθέντα τῆς σφαίρας τῶν Ἀγγλικῶν ὀπλῶν, ἐστράφησαν πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ, μανικῶς χωροῦντα, κατεπάτησαν τὸ πλῆθος, τὸ ὁποῖον εἶχεν ὠθήσει αὐτὰ πρὸς τὰ πρόσω. Οἱ ἐχθροὶ ἐπήγαγον σχεδίαν ἐπὶ τοῦ ὕδατος, τὸ ὁποῖον ἐπλήρου μέρος τῆς τάφρου, ὃ δὲ Κλίδης βλέπων, ὅτι οἱ πυροβολισταὶ του, οἱ εἰς τὸ μέρος τοῦτο ταχθέντες, δὲν ἤξευρον τὸ ἔργον των, ἀνέλαθεν αὐτὸς τὴν διεύθυνσιν ἐνὸς πυροβόλου καὶ ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν ἀπεδίωξε τὴν σχεδίαν. Ὅπου δὲ ἡ τάφρος ἦτο ξηρὰ, οἱ πολιορκηταὶ ὥρμησαν μετὰ πολλῆς τόλμης ἀλλὰ τοσοῦτον πυκνὸν καὶ ἐπιτήδειον ἦτο τὸ πῦρ τὸ ὁποῖον ὑπεδέχθη αὐτοὺς, ὥστε τάχιστα ἀπέσβεσε τὸ θάρρος ἐκεῖνο τῆς δεισιδαιμονίας καὶ τῆς μέθης. Οἱ ὀπίσθιοι τῶν Ἀγγλῶν στίχοι παρεῖχον εἰς τοὺς ἐμπροσθίους ἀδιαλείπτως πλήρη ὄπλα, πᾶσι δὲ βολὴ κατέβαλεν ἓνα πολέμιον καὶ μετὰ τρεῖς ἀπεγνωκυίας ἐπιθέσεις ἀνέκαμψαν οἱ πολιορκηταὶ ὀπισθεν τῆς τάφρου.

Ὁ ἀγὼν διήρκεσε περὶ τὴν μίαν ὥραν, καθ' ἣν ἐχθροὶ μὲν ἔπεσον 400, ἡ δὲ φρουρὰ δὲν ἀπέβαλεν εἰμὴ 5 ἢ 6 ἄνδρας. Οἱ πολιορκούμενοι διήγαγον νύκτα ἀλγεινὴν, ἀπεκδεχόμενοι τὴν ἐπανάληψιν τῆς ἐφόδου· ἀλλ' ὅτε ἐξημέρωσεν, ἐχθρὸς οὐδαμοῦ ἐφαίνετο, διότι εἶχεν ὑποχωρήσει, καταλείπων εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς πολλὰ πυροβόλα καὶ πλῆθος μέγα πολεμοδίων.

Ἡ περὶ τούτου εἰδησις παρήγαγεν εἰς Ἀγίον Γεώργιον ὑπέρμετρον ἀγαλλίασιν καὶ μεγαλοφροσύνην. Ὁ Κλίδης ἐθεωρήθη δικαίως ἄξιος πάσης στρατηγίας, καὶ ἐστάλησαν αὐτῷ 200 Σεπῶροι, τοὺς ὁποίους παραλαβὼν ἐκεῖνος ἐπεχείρησεν ἀμελλητί πόλεμον ἐπιθετικόν· ἐκυρίευσεν τὸ φρούριον Τίμερον, κατώρθωσε νὰ ἐνωθῇ μεθ' ἐνὸς ἀποσπάσματος τοῦ στρατοῦ τοῦ Μοραρί Ροῦρου καὶ ἐπῆλθε ὁρομαῖος κατὰ τοῦ Ράδζα Σαχίβ, ὅστις προέστατο 5000 περίπου ἀνδρῶν, ἐν οἷς ἦσαν 300 Γάλλοι. Ἡ μάχη ὑπῆρξε βραχύ, ἀλλὰ ὁ Κλίδης ἐπέτυχεν νίκην ὁλοσχερῇ. Τὸ

στρατιωτικὸν ταμεῖον τοῦ Ράδζα Σαχίβ ἔπεσεν εἰς χεῖρας τοῦ νικητοῦ 600 Σεπῶροι, ὅστινες ὑπηρέτουν ἐν τῷ ἐχθρικῷ στρατῷ, ἠὲ τομώλησαν πρὸς τὸν Κλίδην καὶ ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὴν Βρετανικὴν ὑπηρεσίαν. Τὸ Κονδογευέραμον παρεδόθη ἀμαχητί. Ὁ δὲ τοποτηρητὴς τῆς Ἀρνης, ἐγκαταλείπων τὸν Χούνδα Σαχίβ, ἀνεγνώρισε τὸ δικαίωμα τοῦ Μαχομέτ Ἀλῆ.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἀκόλουθον φυλλάδιον).

ΟΙ ΔΥΟ ΥΙΟΙ.

Μικρὸν διήγημα διὰ τὰ παιδία.

Εἰς τὴν *Εὐδαίμονα Ἀραβίαν* ἔζουσε τὸν παλαιὸν καιρὸν ἄνθρωπός τις, ὃ ὁποῖος ἐλέγετο καὶ ἐθεωρεῖτο ἐπίσης εὐδαίμων καθὼς ὁ τόπος ὅπου κατῴκει. Τοῦ ἀνθρώπου τούτου τὰ κτήματα ἐξετείνοντο εἰς λόφους καὶ εἰς κοιλάδας, εἶχεν ὁλόκληρα δάση ἀλόης καὶ φοινικοδένδρων, αἱ ἀγέλαι του καὶ τὰ ποιμνία του ἐμετρῶντο κατὰ χιλιάδας, καὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν διέτχιζον τὰ πλοῖά του, πωλοῦντα τὰ προϊόντα του εἰς μεμακρυσμένους τόπους, καὶ ἐπιστρέφοντα μὲν φορτίον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Ἀλλ' ἡ μεγαλητέρα του εὐτυχία, καὶ τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος ἐξετίμα περισσότερον ἀφ' ὅλας τὰς ἄλλας, συνίστατο εἰς τὰ δύο παιδία του, δύο υἱοὺς, τοὺς ὁποίους τῷ ἀφῆκεν εἰς μικρὰν ἡλικίαν ἢ γυνή του, ὅταν ὁ θάνατός της τῷ ἔδωκε τὴν πρώτην καὶ μόνην λύπην τῆς ζωῆς του. Ἐκ τῶν υἱῶν τούτων ὁ πρωτότοκος ὠνομάζετο Ἀσσάν, ὃ δὲ νεώτερος Ἰωανθάν.

Καὶ τὰ δύο ἦσαν παιδία ὡραῖα καὶ χαριέστατα. Ἀλλ' ὁ Ἰωανθάν πρὸ πάντων ἦτον ὁ φίλτατος τοῦ πατρός του. Ὅταν ἐκάθητο εἰς τὰ γόνατά του, καὶ αἱ μικραὶ χεῖρές του ἠγγίζον ἐκείνου τὸ γένειον, καὶ οἱ μαῦροι καὶ ζωηροὶ ὀφθαλμοὶ του τὸν ἠτένιζον παρακλητικῶς, τότε ὁ πατὴρ εἶχε τὴν ἀδυναμίαν νὰ μὴ ἡμπορῇ τίποτε νὰ τῷ ἀρνηθῇ καὶ τὸ πονηρὸν παιδίον ἐγνώριζε τὴν ἰσχύν του, καὶ κατεχρᾶτο πολυλάκις αὐτῆς.

Ἡῦξanon δὲ καὶ οἱ δύο ὡς αὐξάνουν εἰς τὸν κήπον δύο ἄνθη καλλιεργούμενα μ' ἐπιμέλειαν. Ἀλλ' ὁ χαρακτήρ των διέφερεν. Ὁ Ἀσσάν ἦτον ἀγαθός, ἡσυχός, σκεπτικός, καὶ ἐπιμελής· ὁ δὲ Ἰωανθάν ζωηρός, θορυβώδης καὶ ἄττατος. Ὅταν ὁ πατὴρ των εἰς θεωρινὰς ἐσπέρας ὑπὸ τὰ δένδρα καθήμενος, τοῖς ἐδίδο καλὰς συμβουλὰς περὶ τῶν χρῆων των καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος βίου των, τότε ὁ μὲν Ἀσσάν ἤκουεν ἀτενῶς, ἔχων τὸ βλέμμα προσηλωμένον εἰς τοῦ πατρός του τὰ χεῖλη, ὁ δὲ Ἰωανθάν ἔτρεχεν ἄνω καὶ κάτω, ἐπαιζε μὲ τοῦ κήπου τὰ λιθάρια καὶ τὰ ἄνθη, καὶ ὅταν ὁ γέρον τὸ ἐπέπληττε μειδιῶν ὅτι δὲν ἀκούει τὸν λόγον του, τὸ παιδίον, δρέπον ῥοδοδάφνας, τὸν ἐλιθοβόλει μ' αὐτάς, καὶ ἔπειτα ριπτόμενον εἰς τὰς ἀγκάλας του,